

कर्नाटक सरकार
सार्वजनिक शिक्षण विभाग
कलिका चेतारिके
2022-23

विद्यार्थी अध्ययन पुस्तिका

गणित - भाग 1

इयत्ता : पाचवी

समग्र शिक्षण कर्नाटक, बेंगळूरु
आणि
राज्य शिक्षण संशोधन आणि प्रशिक्षण संस्था, बेंगळूरु

ಸಂದೇಶ

ಆತ್ಮೀಯರೇ,

ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020ನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 ರ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ವಿನ್ಯಾಸ, ಕಲಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆ, ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮರುವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಸಮೃದ್ಧ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಹಲವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ನಿಪುಣ್ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬುನಾದಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾ ಜ್ಞಾನ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಗೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಅಡೆತಡೆಗಳಾಗಿ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾನಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಔಪಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ನಿರಂತರತೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆ ಆಗದಿರುವುದನ್ನು ಹಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತಿಳಿಸಿವೆ. ಈ ಕಲಿಕಾ ಅಂತರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಬೇಕಿದೆ. ಸದರಿ ಕಲಿಕಾ ಅಂತರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ 'ಕಲಿಕಾ ಚೇತರಿಕೆ' ಎಂಬ ವಿನೂತನ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು 2022-23ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲೇಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲೇಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಕಲಿಕಾ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕಾ ಹಾಳೆಗಳು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಮಗುವಿನ ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಆಶಯ ನನ್ನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೈಪಿಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಹಾಳೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು, ಕೈಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ವಯ ಈ ವಿನೂತನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅದರ ಅಂತಸ್ತತ್ವದಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲಾಖೆಯ ಸರ್ವರೂ, ಪೋಷಕವರ್ಗ ಮತ್ತು ಭಾಗೀದಾರರೆಲ್ಲರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುತ್ತೀರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶುಭವಾಗಲಿ.....

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಸಿ. ನಾಗೇಶ
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ
ಹಾಗೂ ಸಕಾಲ ಸಚಿವರು

ಮುನ್ನುಡಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ-2020ರ ಆಶಯದಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಆದರೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಯವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಳೆದೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಿಕಾ ಅಂತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂತರವನ್ನು ನೀಗಿಸಲು 2022-23ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಚೇತರಿಕೆ ಎಂಬ ವಿನೂತನ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಉಪಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬುನಾದಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಸಂಖ್ಯಾ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಮಗು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ಗಳಿಸಲೇಬೇಕಿದ್ದ ಕಲಿಕಾ ಫಲಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಕ್ತ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲೇಬೇಕಾದ 'ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಲಿಕಾ ಫಲ'ಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಚಟುವಟಿಕೆ ರೂಪಿಸಿ, ಕಲಿಕಾ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ನಿಸುಣ್ ಭಾರತ್', 'ವಿದ್ಯಾಪ್ರವೇಶ'ನಂತಹ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ, ಕಲಿಕಾ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿವೆ. ಚಟುವಟಿಕಾ ಹಾಳೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವ 'ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೈಪಿಡಿ'ಯನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಅಂತರ ಸರಿದೂಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ DSERT ಹಾಗೂ SSK ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್ ಜೀ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಸಂಸ್ಥೆಗೂ ಇಲಾಖೆಯ ಪರವಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ. ಎಸ್. ಸೆಲ್ವಕುಮಾರ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ.

ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಆಶಯ ನುಡಿ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ನಿತ್ಯವೂ ಕಲಿಕಾ ನಿರಂತರತೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಆದರೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ನಿರಂತರತೆಗೆ ವ್ಯತ್ಯಯ ಉಂಟಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ನಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು ವೇದ್ಯ. ಇದನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19 ನಿಂದಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ವಿದ್ಯಾಗಮ, ಸಂವೇದ, ವಿಶೇಷ ಸೇತುಬಂಧ ಮುಂತಾದ ಪರ್ಯಾಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೂ ಮುಖಾಮುಖಿ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಂತರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಲಿಕಾ ಚೇತರಿಕೆ ಉಪಕ್ರಮವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಶಿಶು ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಲಿಕಾ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ವಿನೂತನ ಪ್ರಯತ್ನ. ಸರಿಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡೆಯದೇ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಅಂತರವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ರೂಪಿಸಿದ ಉಪಕ್ರಮ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ತುಂಬಿಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉಪಕ್ರಮದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಡಾ. ವಿಶಾಲ್ ಆರ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ.

ಆಯುಕ್ತರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಆರಂಭಿಕ ನುಡಿ

ಆತ್ಮೀಯರೇ,

ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಕಾರಣದಿಂದ ಔಪಚಾರಿಕ ತರಗತಿಗಳು ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ನಡೆಯದೇ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಅಂತರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಏರುಪೇರುಗಳೂ ಉಂಟಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಕಲಿಕಾ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು 2022-23ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಚೇತರಿಕೆ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಬುನಾದಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಕೆಗೆ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಬುನಾದಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾಜ್ಞಾನ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಯಾ ತರಗತಿಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಿಕಾ ಫಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಬುನಾದಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾಜ್ಞಾನದ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತಗೊಳಿಸಿ ಕಲಿಕಾ ಚೇತರಿಕೆ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತಾವು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬುನಾದಿ ಕಲಿಕಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವಿರಿ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕಾ ಅಂತರವನ್ನು ಪೂರೈಸುವಿರಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಶಾಲಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿಗದಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ನಂಬಿರುತ್ತೇನೆ. ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಾಧ್ಯ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಪಲ್ಲವಿ ಆಕುರಾತಿ, ಭಾ.ಆ.ಸೇ.

ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕರ್ನಾಟಕ

ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ

ಆತ್ಮೀಯರೇ,

ಹೊಸ ಶತಮಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ-2020ರ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೋವಿಡ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾಗಮ, ಸಂವೇದದಂತಹ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ನಡುವೆಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಿಕಾ ಅಂತರ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ವಾಸ್ತವದ ಸಂಗತಿ. ಕಲಿಕಾ ನಷ್ಟ, ಕಲಿಕಾ ಅಂತರ ಪೂರೈಸುವ ಯೋಜನೆಯೇ 'ಕಲಿಕಾ ಚೇತರಿಕೆ' ಉಪಕ್ರಮ. ಈ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬುನಾದಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾಜ್ಞಾನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷಗಳ ಆಯ್ದು ಕಲಿಕಾಫಲಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲೇಬೇಕಾದ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಕಲಿಕಾಫಲಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ 'ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೈಪಿಡಿ' ಮತ್ತು ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ ಕಲಿಕಾ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ 'ಕಲಿಕಾ ಹಾಳೆ'ಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಎಂಬ ಎರಡು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲಿಕಾ ಹಾಳೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯಲೇಬೇಕಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾಫಲಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಈ ಮೂಲಕ ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಇಲಾಖಾ ಮಿತ್ರರು ಮತ್ತು ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜೀ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಇವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶುಭವಾಗಲಿ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮಂಗಲ ವಿ.

ನಿರ್ದೇಶಕರು, ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

संकल्पना आणि मार्गदर्शन

डॉ. एस. सेल्वकुमार भा.आ.से. मुख्य कार्यदर्शी प्राथमिक आणि माध्यमिक शिक्षण विभाग, बेंगळूरु	डॉ. विशाल आर. भा.आ.से. आयुक्त सार्वजनिक शिक्षणविभाग, बेंगळूरु
श्रीमती पल्लवी आकुराती भा.आ.से. राज्य योजना निर्देशक समग्र शिक्षणकर्नाटक, बेंगळूरु	श्रीमती सुमंगल व्ही. निर्देशक डी.एस.ई. आर.टी. बेंगळूरु

साहित्य रचना समिती

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, दावणगेरे यांच्या नेतृत्वाखाली

श्रीमती कल्पना सी.एन. (स.शि.) सरकारी उच्च प्राथमिक शाळा, कुंटपाल्नहळ्ळी दावणगेरे दक्षिण वलय, दावणगेरे	श्रीमती गीता. (स.शि.) सरकारी लोअर प्राथमिक शाळा, गुत्तुर हरीहर तालुका जिल्हा दावणगेरे
श्रीमती नेमवती सी. एस. (स.शि.) सरकारी प्रौढ शाळा, कुक्कवाड दावणगेरे दक्षिण वलय, दावणगेरे	श्रीमती अरुणा जी. एस. (स.शि.) सरकारी उच्च प्राथमिक शाळा, जरेकट्टे दावणगेरे दक्षिण वलय, दावणगेरे
श्री. गुरुमूर्ती (स.शि.) सरकारी प्रौढ शाळा, सुल्तानपूर दावणगेरे दक्षिण वलय, दावणगेरे	श्री. करीबसप्पा ए.वी. (स.शि.) सरकारी प्रौढ शाळा, सालकट्टे दावणगेरे दक्षिण वलय, दावणगेरे
अजीम प्रेमजी फाँडेशन समिती	

भाषांतर आणि परिशीलन समिती

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था बेळगांवी यांच्या नेतृत्वाखाली

श्री जोतिबा रामचंद्र जाधव (स.शि.) स. मराठी उ.प्राथ.शाळा, माळअंकले ता: खानापूर जि: बेळगांवी	श्री पांडुरंग शंकर चव्हाण (स.शि.) स. मराठी उ.प्राथ.शाळा, चिखले ता: खानापूर जि: बेळगांवी
श्रीमती रेखा क्षिरसागर (स.शि.) स.मराठी उच्च.प्राथ. शाळा, हत्तरगुंजी ता: खानापूर जि: बेळगांवी	श्रीमती स्मिता पाटील (स.शि.) स.मराठी उच्च.प्राथ. शाळा, झाडनावगे ता: खानापूर जि: बेळगांवी
संयोजक इ.व्ही.जी. विभाग, डी.एस.ई.आर.टी.बेंगळूरु	

अनुक्रमणिका

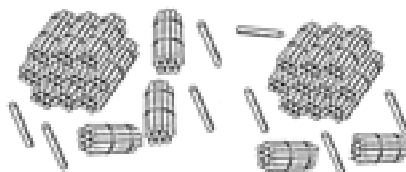
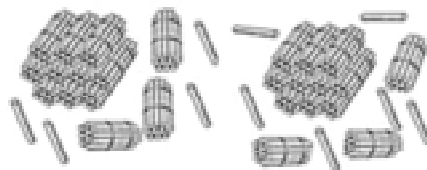
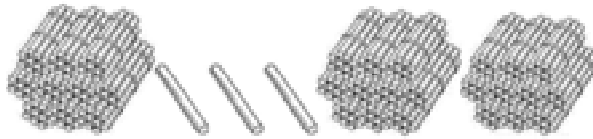
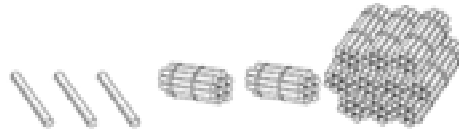
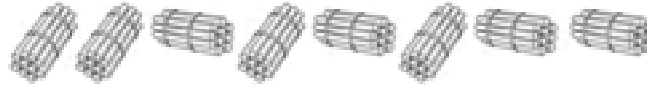
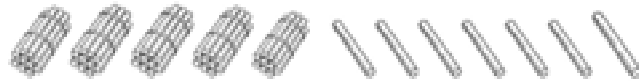
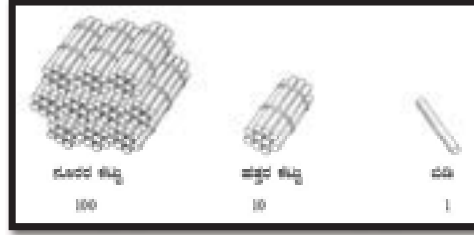
क्र. सं.	थीम्स	अध्ययन निष्पती	पृष्ठ संख्या
1	संख्या	स्थानमूल्ये वापरून 99,999 पर्यंतच्या संख्या वाचतील आणि लिहितील	1-11
2	मुलभूत क्रिया	नित्य जीवनाशी निगडीत 5 अंकी संख्यांचे बेरजेच्या समस्या सोडवतील	12-25
3		नित्य जीवनाशी निगडीत 5 अंकी संख्यांचे वजाबाकीच्या समस्या सोडवतील.	26-37
4		नित्य जीवनाशी निगडीत 3 अंकी संख्यांना दोन अंकी संख्यांने गुणतील	38-56
5		नित्य जीवनाशी निगडीत 2-3 अंकी संख्यांना एक अंकी संख्येने भागतील	57-70
6		आदर्श पद्धतीने एका संख्येला दुसऱ्या संख्येने भागातील	71-75
7	अपूर्णांक	अपूर्णांक ($\frac{2}{3}, \frac{4}{5}, \frac{1}{7}, \frac{3}{4}$ इत्यादी) हे चित्रामध्ये आणि दिलेल्या चित्रांचे अपूर्णांकांमध्ये रूपांतर करू शकतील	76-90

१) अध्ययन निष्पत्ती : स्थानमूल्ये वापरून 99,999 पर्यंतच्या संख्या वाचतील आणि लिहितील.

उपक्रम 1

अध्ययन कृती ।

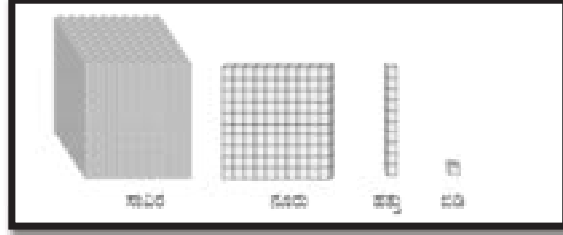
1.1 खाली दिलेल्या काड्या पहा व मोजून लिहा .

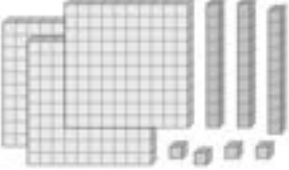
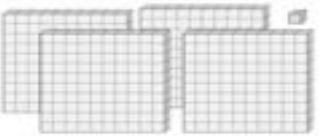
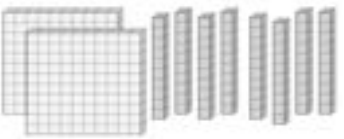
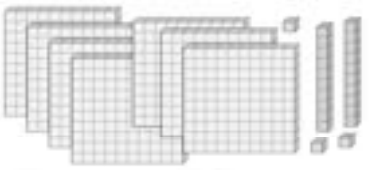
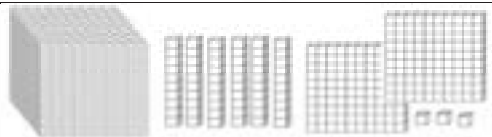
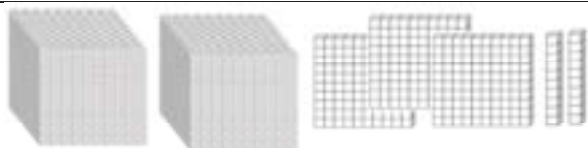

उपक्रम -02

अध्ययन कृती 2

खालीदिलेले डीन ब्लॉक्स मोजा आणि त्यांची संख्या लीहां .

डीन ब्लॉक्स	संख्या
	
	
	
	
	
	

अध्ययन कृती 3

उपक्रम -03

खाली दोलेल्या arrow कार्डचे मूल्य पाहून संख्येमध्ये लिहा.

900	20	3	= _____	90	200	4	= _____
400	50	5	= _____	7	800	80	= _____
600	40	8	= _____	700	9		= _____
100	60	1	= _____	400	3		= _____
6	700	10	= _____	300	60		= _____
70	9	300	= _____	500	90	9	= _____
2	500	30	= _____	600	80	2	= _____

1.2 नमुन्याप्रमाणे arrow कार्डवर शतके, दशके आणि एकेके लिहा.

852	=	800	+	50	+	2
699	=		+		+	
854	=		+		+	
290	=		+		+	
581	=		+		+	
905	=		+		+	
444	=		+		+	
377	=		+		+	
853	=		+		+	
158	=		+		+	

तुमच्या मित्रांना 5 अंकी संख्यांचे स्थानमूल्य कोष्टक रचता येते का ?

1.3 खालील संख्या स्थानमूल्य कोष्टकात लिहा .

संख्या	स्थानमूल्यकोष्टक			
	सहस्रके	दशके	दशके	एकेके
4035				
2104				
9530				
7010				

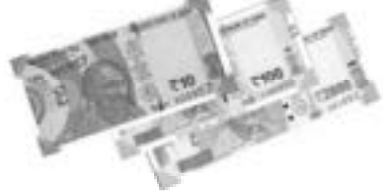

उपक्रम-04

अध्ययन कृती 4

तुझ्याकडे दिलेले

पैसे मोज

1.4 खाली दिलेल्या पैशांचे एकूण मूल्य लिहा

अध्ययन कृती 5

तुमच्या घरातील साबण आणि
मिक्सरची किंमत किती असेल

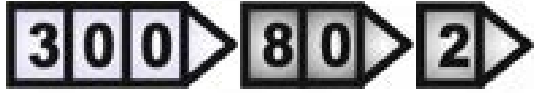
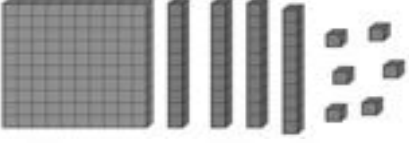
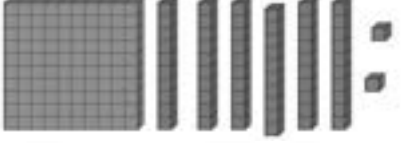
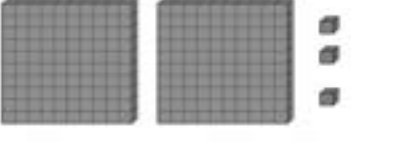

1.5 खाली कांही वस्तू दिल्या आहेत त्याची रक्कम अदा करण्यासाठी चलन नोटांचा वापर कराल ते कोष्टकात भरा

वस्तू आणि किंमत					
 ₹2703					
 ₹8980					
 ₹5039					
 ₹7538					
 ₹12879					
 ₹1098					

उपक्रम 05

अध्ययन कृती 6

1.6 Arrow कार्ड , डीन ब्लॉक , चलन नान्यांचे मुल्य पाहून रिकाम्या जागा भरा .

	<p>382</p> <p>तीनशे ब्याऐंशी</p>
	
	
	
	
	
	
	
	

अध्ययन कृती 7

1.7 खालील कोष्टकातील रिकाम्या जागा भरा.

दोन हजार एकशे सत्तर	$2000+100+70$	2170
एक हजार एक	$1000+1$	
		1256
तेरा हजार पासष्ट	$1300+60+5$	
	$1000+100+1$	
	$11000+800+70+5$	
दोन हजार पस्तीस		2035
	$2000+400+50+7$	
नऊ हजार चारशे पंचावन		
		87033
	$35000+500+5$	
		82340
नऊ हजार पस्तीस		
	$76000+3$	
		54009
सत्यानव हजार तीनशे		
	$86000+100$	
सत्तर हजार शंबर		

अध्ययन कृती 8

1.8 खाली दिलेल्या कोष्टकातील नमूना पाहून रिकाम्या जागा भरा

4876	4000+800+70+6	$4 \times 1000 + 8 \times 100 + 7 \times 10 + 6 \times 1$
3401		
1023	1000+20+3	$1 \times 1000 + 0 \times 100 + 2 \times 10 + 3 \times 1$
2027		
	9000+100+1	$9 \times 1000 + 1 \times 100 + 0 \times 10 + 0 \times 1$
4000		
		$8 \times 1000 + 3 \times 100 + 7 \times 10 + 9 \times 1$
2900		
	3000+100+20+2	
7777		
83714		$8 \times 10000 + 3 \times 1000 + 7 \times 100 + 9 \times 10 + 4 \times 1$
	60000+3000+20+7	$6 \times 10000 + 3 \times 1000 + 0 \times 100 + 2 \times 10 + 7 \times 1$

1.9 खालील कोष्टक पूर्ण करा

मागील संख्या	संख्या	पुढील संख्या
	34672	
30000		
		67457
	50453	
		80001
	60056	
12321		
		98789

1.10 खाली दिलेल्या संख्यांच्या जोडीतील मोठ्या संख्येला वर्तुळ काढा.

• 34072	34100	• 89001	89024
• 50999	50909	• 45656	45654
• 89139	89221	• 76009	76010
• 30002	29999	• 37347	09298
• 99999	99909	• 96763	1982

अध्ययन कृती 9

लहान व मोठ्या संख्या कशा ओळखाव्यात

1.11 खाली दिलेल्या अंकांचा वापर करून सर्वात मोठी व सर्वात लहान संख्या लिहा ..

अंक	मोठी संख्या	लहान संख्या
3, 4, 1, 2, 5	54321	12345
5, 3, 0, 4, 2		
7, 4, 6, 5, 1		
2, 4, 3, 6, 8		

1.12 नमुना पाहून रिकाम्या जागी योग्य संख्या भरा ..

- 5488, 5489, 5490, _____, 5492, 5493, _____, _____, _____, 5497
- _____, _____, 9898, 9899, _____, 9901, 9902, _____, _____, 9905
- 9001, 9002, _____, _____, _____, _____, _____, _____, 9009
- 3018, 3019, 3020, _____, _____, _____, _____, 3025, _____, 3027

1.13 रिकाम्या जागी मागील आणि पुढील संख्या लिहा .

_____	5450	_____	_____	5029	_____
_____	7009	_____	_____	8002	_____
_____	9129	_____	_____	9098	_____

कृती-06

1.14 खाली दिलेल्या संख्यारेषेवर अंदाजाने 25000 आणि 35000 संख्या दर्शवा..

खाली दिलेल्या संख्यारेषेवर अंदाजाने 32700 आणि 95001 संख्या दर्शवा. .

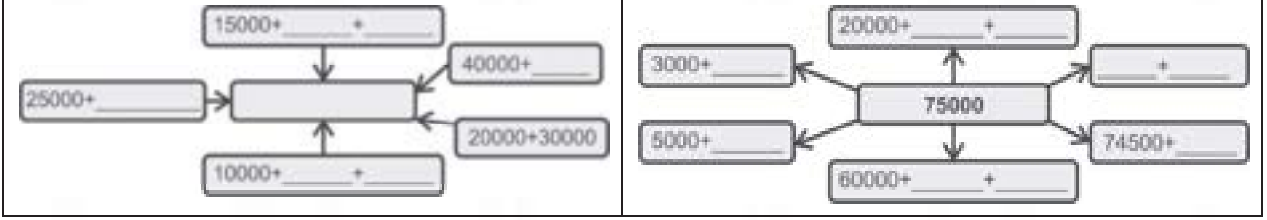

खाली दिलेल्या संख्यारेषेवर अंदाजाने 20000, 80000 आणि 45000 संख्या दर्शवा

अध्ययन कृती 10

1.15 खाली दिलेल्या ब्लॉकमध्ये मधे दिलेल्या संख्येची किंमत ही बाहेर दिलेल्या संख्यांच्या बेराजेईतकी आहे तर नमुना पूर्ण करा .

पालकांच्या सहाय्याने पाठ्यपुस्तकातील अशा प्रकारची

उदाहरणे सोडवून शिक्षकांना दाखवा

1.16 मी आणि माझे शिक्षण (आतापर्यंतच्या अध्ययनाचे स्वमुल्यामापण करणे)
स्थान्मुल्य कोष्टक लिहा ; 54634.

- अक्षरामध्ये लिहा : 40034. _____
- अंकांमध्ये लिहा : सात हजार पाचशे पाच . _____
- 49998 मागील संख्या _____ आणि पुढील संख्या _____
- विस्तारित रूप लिहा : 6370. _____
- संख्या मिळावा : 2590 _____ 4325. 7960 _____ 32160.
- 24051 आणि 51042 मधील मोठी आणि लहान संख्या लिहा
- 5 . 4 . 3 . 2 . 0 हे अंक वापरून सर्वात मोठी व सर्वात लहान पाच अंकी संख्या लिहा.
- सामान्य रुपात लिहा : $3000+00+50+1=$ _____
- 4025 आणि 4027 यांच्या मधील संख्या . _____

मुल्यमापनाच्या पायऱ्या (माझे अध्ययन कसे झाले ?)(✓ चिन्ह घाला)

अध्ययन निष्पत्ती	पायरी 1	पायरी 2	पायरी 3	पायरी 4
स्थानमूल्याचा वापर करून 99999 संख्या वाचणे व लिहिणे.	दोन अंकी संख्या वाचणे आणि लिहिणे.	तीन अंकी संख्या वाचणे आणि लिहिणे	चार अंकी संख्या वाचणे आणि लिहिणे.	दैनंदिन जीवनामध्ये स्थानमूल्याचा वापर करून 99999 पर्यंतच्या संख्या वाचतील आणि लिहितील.

माझ्या अध्ययनाबद्दल शिक्षकांचा अभिप्राय.

दिनांक:

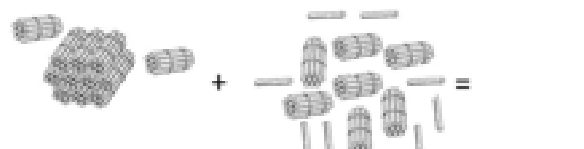

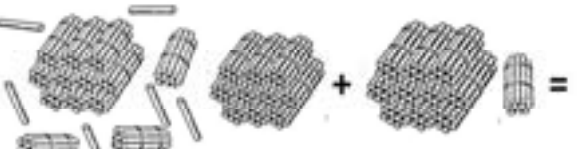

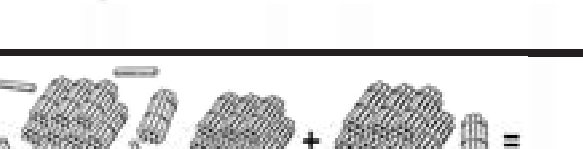
शिक्षकाची सही

2) अध्ययन निष्पत्ती : दैनंदिन जीवनातील 5 अंकी संख्यावया बेरजेच्या समस्या सोडवती.

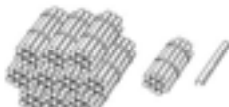
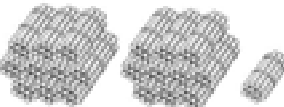

उपक्रम -01

अध्ययन कृती 11

2.1 खाली दिलेल्या दोन काड्यांचे गट एकत्र करून एकूण काड्यांची संख्या लिहा.

2.2 खाली दिलेल्या संख्यांमध्ये काड्यांची संख्या मिळवून उत्तर लिहा..

$64 +$ $=$ _____	$46 +$ $=$ _____
$545 +$ $=$ _____	$372 +$ $=$ _____
$812 +$ $=$ _____	$753 +$ $=$ _____
$606 +$ $=$ _____	$824 +$ $=$ _____
$580 +$ $=$ _____	$209 +$ $=$ _____

2.3. खाली दिलेल्या नमुन्याप्रमाणे रिकाम्या जागी योग्य संख्या भरा .

73	+	10	=	
	+	10	=	
	+	10	=	
103	+	10	=	
	+	10	=	
	+	10	=	
	+	10	=	
	+	10	=	
	+	10	=	
	+	10	=	

अशा प्रकारचे हजारे नमुने लिहिता येतात ना ?

27	+	100	=	127
127	+	100	=	
	+	100	=	
	+	100	=	
	+	100	=	
	+	100	=	
	+	100	=	
	+	100	=	
	+	100	=	

अभ्यास कृती 13

2.4 खाली देलेल्या संख्येमध्ये दिलेली रक्कम मिळवून उत्तर लिहा .

537 + = _____

704 + = _____

198 + = _____

571 + = _____

537 + = _____

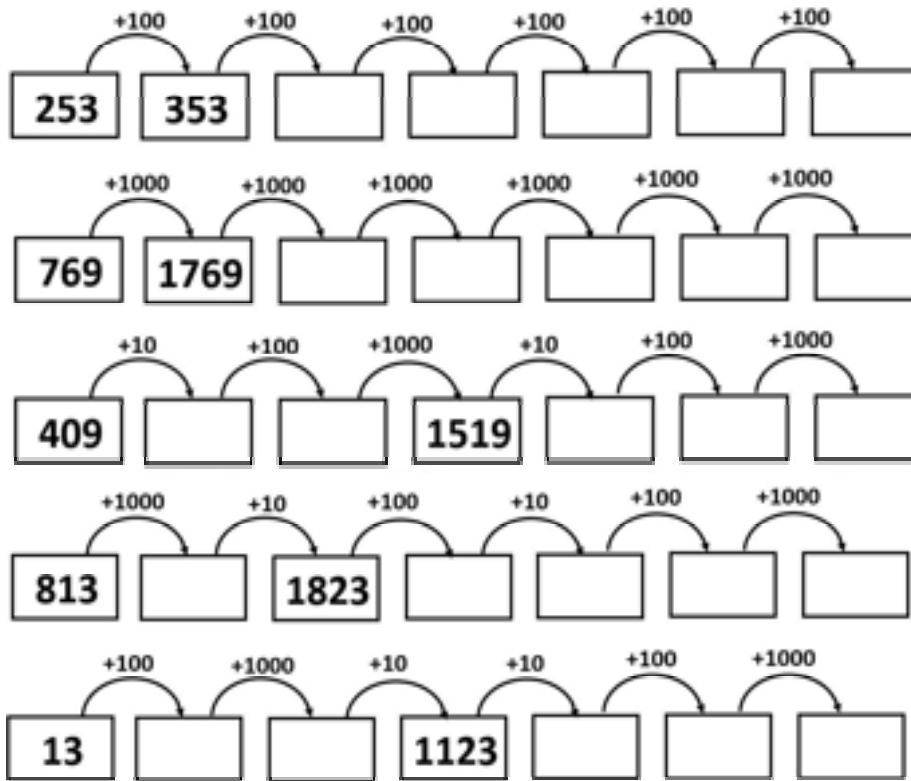
704 + = _____

2.5 खाली दिलेला नमुना लक्षपूर्वक पाहून रीकान्या जागी योग्य संख्या भरा .

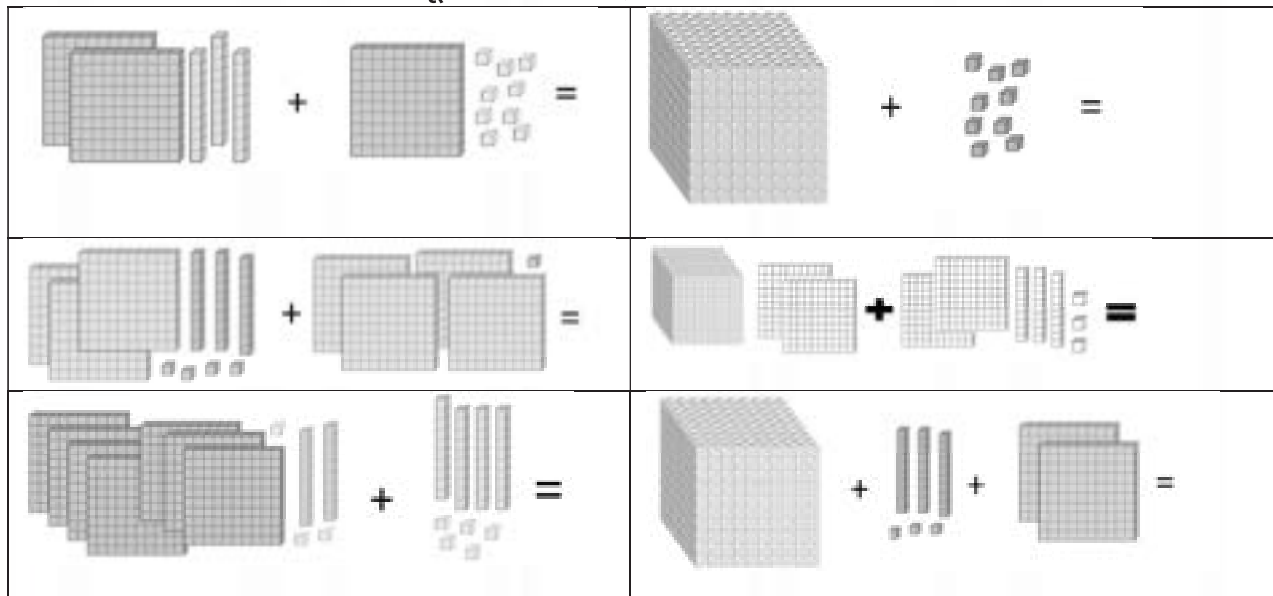
560	+	1000	=	1560
1560	+	1000	=	
	+	1000	=	
	+	1000	=	
	+	1000	=	

अध्ययन कृती 14

2.6 खाली दिलेले नमुने पूर्ण करा

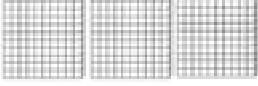
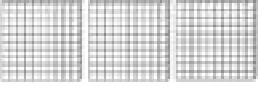
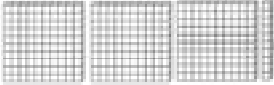
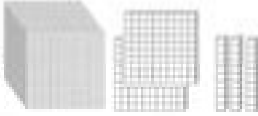

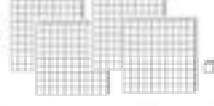

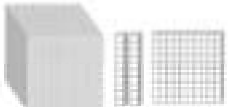
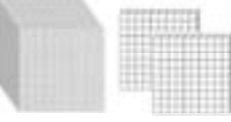
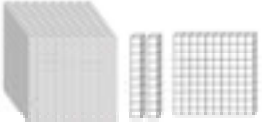

2.7 खाली दिलेले डीन ब्लॉक्स मिळवून संख्येमध्ये लिहा .

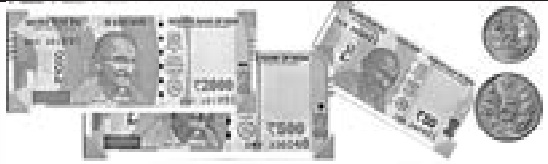

अध्ययन कृती 15

2.8 दिलेल्या संख्येमध्ये डीन ब्लॉक मिळवून संख्या लिहा.

254 + = _____	426 + = _____
687 + = _____	509 + = _____
1324 + = _____	2019 + = _____
5100 + = _____	8005 + = _____
6999 + = _____	9165 + = _____

2.9 खाली दिलेली रक्कम मोजून लिहा .

2.10 दिलेल्या संख्येमध्ये दिलेली रक्कम मिळवून संख्या लिहा .

1433 + = _____

3167 + = _____

309 + = _____

15400 + = _____

23067 + = _____

35009 + = _____

14600 + = _____

39068 + = _____

12075 + = _____

अध्ययन कृती 17

उपक्रम 04

2.11 खाली दिलेल्या संख्यांचे डीन ब्लॉक मोजून दोन संख्यांची बेरीज करून लिहा..

$$\begin{array}{r} 245 \\ + \\ 134 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 254 \\ + \\ 183 \\ \hline \end{array}$$

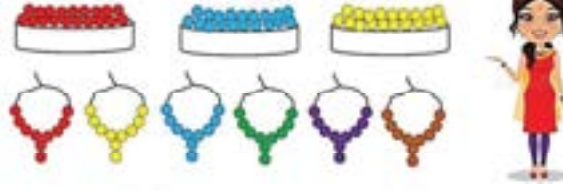
$$\begin{array}{r} 384 \\ + \\ 549 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 338 \\ + \\ 427 \\ \hline \end{array}$$

अध्ययन कृती 18

उपक्रम -05

2.12 सविता 10 मण्यांच्या हाराची विक्री करते .सनिद्धीने 26 मण्यांची मागणी केली असता ती 2 हार आणि 6 सुटे मनी देते

तुझ्या आणि मैत्रिणीच्या गळ्यातील हारातील मोतींची संख्या मोजून सांग.

वरील नमुन्याप्रमाणे दिलेल्या मण्यांचे हार आणि सुटे मनी असे वर्गीकरण करा.

	एकूण मनी	हार	सुटे नाणी
चंद्र	43		
शुशीत	29		
फातिमा	36		
शेखर	17		
आरिफ	25		

- चंद्र आणि आरिफकडे असणाऱ्या एकूण मण्यांची संख्या.

$$\begin{array}{r} 43 \\ + 25 \\ \hline 68 \end{array}$$

43 मण्यांचे हार आणि 25 सुटे मनी देऊन एकूण 68 मण्यांची मागणी केली.

- फातिमा आणि सुशीत कडे असणाऱ्या एकूण मण्यांची संख्या.

उदाहरण-1

$$\begin{array}{r} 36 \\ + 29 \\ \hline 65 \end{array}$$

6 हार + 9 सुटे मनी देऊन 36 मण्यांची मागणी केली. 2 हार + 9 सुटे मनी देऊन 29 मण्यांची मागणी केली. एकूण 65 मण्यांची मागणी केली.

उदाहरण-2

$$\begin{array}{r} 36 \\ + 29 \\ \hline 65 \end{array}$$

3 हार + 2 सुटे मनी देऊन 36 मण्यांची मागणी केली. 2 हार + 9 सुटे मनी देऊन 29 मण्यांची मागणी केली. एकूण 65 मण्यांची मागणी केली.

अध्ययन कृती 19

2.13 खालील संख्या मिळवून प्रमाणित नमुन्यात लिहा.

1	+	9	=	
2	+	8	=	
3	+	7	=	
4	+	6	=	
5	+	5	=	

2.14 खालील संख्या मिळवून प्रमाणित नमुन्यात लिहा.

241	+	9	=	
762	+	8	=	
913	+	7	=	
854	+	6	=	
525	+	5	=	

2.15 खालील संख्या मिळवून प्रमाणित नमुन्यात लिहा.

6251	+	19	=	
6272	+	28	=	
6223	+	37	=	
6264	+	26	=	
6235	+	15	=	

2.16 खालील संख्या मिळवून प्रमाणित नमुन्यात लिहा.

65100	+	1900	=	
47200	+	2800	=	
12300	+	3700	=	
26400	+	2600	=	
73500	+	1500	=	

2.17 खालील संख्या मिळवून प्रमाणित नमुन्यात लिहा.

61000	+	19000	=	
47000	+	23000	=	
23000	+	37000	=	
64000	+	6000	=	
35000	+	15000	=	

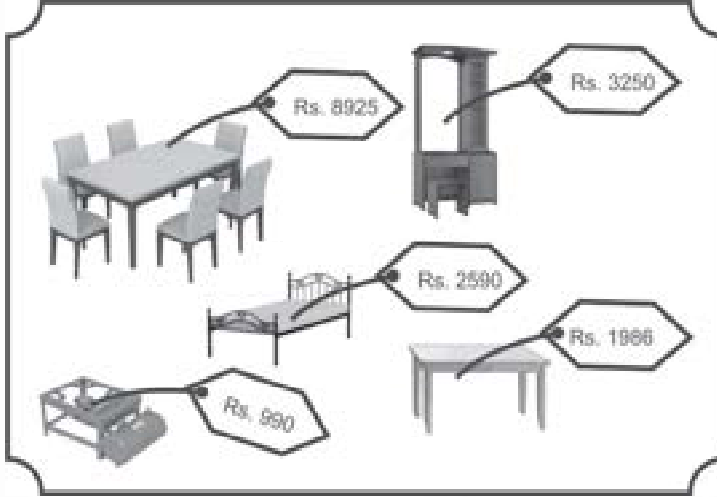
अध्ययन कृती 20

2.18 हेमागिरी शाळेच्या मुख्याध्यापकानी शहरी आणि ग्रामीण भागातून दाखल झालेल्या मुलांची माहितीचे कोष्टक पुढील प्रमाणे तयार केले आहे त्याचा अभ्यास करून प्रश्नांची उत्तरे द्या.

विद्यार्थी	शहरी	ग्रामीण
मुली	249	178
मुले	237	327

- शहरातून येणारे एकूण विद्यार्थी किती ? _____
- खेड्यातून येणारे एकूण विद्यार्थी किती ? _____
- शाळेतील एकूण मुलींची संख्या किती ? _____
- शाळेतील एकूण मुलांची संख्या किती? _____

2.19 या चित्रातील वस्तूंची किंमत जाणून घेवून पुढील प्रश्नांची उत्तरे द्या .

- एक टेबल आणि एक स्टोव खरीदी करण्यासाठी किती रक्कम द्यावी लागेल?

- एक खाट आणि एक मेकअप टेबल खरेदी करण्यासाठी किती रक्कम लागेल?

- एक जेवणाचे टेबल आणि एक खाट खरेदी करण्यासाठी किती रक्कम द्यावी लागेल?

- एक खाट आणि एक टेबल खरेदी करण्यासाठी किती रक्कम द्यावी लागेल?

- एक स्टोव आणि एक खाट खरेदी करण्यासाठी किती रक्कम द्यावी लागेल ?

2.20 खालील जाहिरात पाहून खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- एक टि.व्ही.आणि एक वॉशिंग मशिन विकत घेण्यासाठी लागणारी रक्कम किती?

- एक रेफ्रिजरेटर आणि एक टि.व्ही.विकत घेण्यासाठी लागणारी रक्कम किती?

- एक कूलर आणि एक टि.व्ही.विकत घेण्यासाठी लागणारी रक्कम किती?

बाजारांमध्ये एक टोपली फळांची किंमत खालील प्रमाणे आहे.

- एक टोपली सफ़रचंद आणि एक टोपली द्राक्षे घेण्यासाठी लागणारी रक्कम?

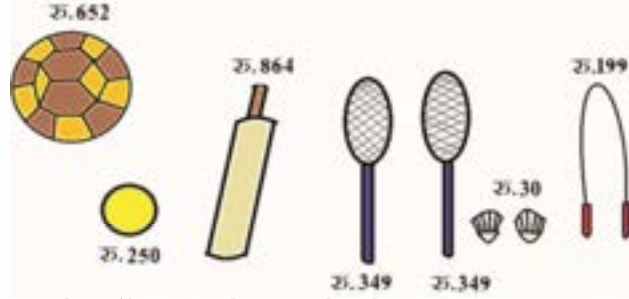
- एक टोपली केळी आणि एक टोपली सफ़रचंद घेण्यासाठी लागणारी रक्कम किती?

- एक टोपली द्राक्षे आणि एक टोपली केळी घेण्यासाठी लागणारी रक्कम किती?

- एक टोपली सफ़रचंद आणि दोन टोपल्या केळी घेण्यासाठी लागणारी रक्कम?

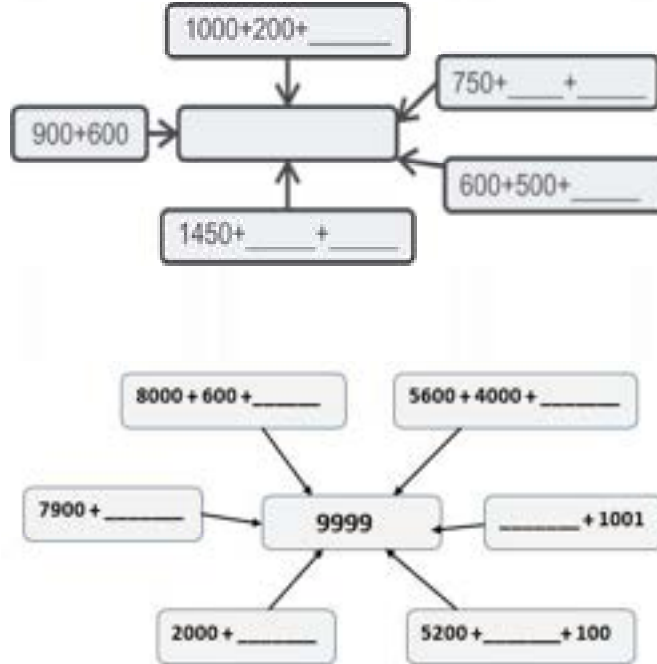
अध्ययन कृती 22

2.21 खालील चित्रामध्ये खेळाचे सामान आणि त्यांची किंमत दिली आहे. प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- 1000 रुपयाना दोन क्रिकेट बॅट विकत घेवू शकतो?(होय/नाही)
- 500 रुपयाना एक शटल बॅट आणि कॉकविकत घेवू शकतो?(होय/नाही)
- 300 रुपयाना दोन उडया मारणेचा दोर विकत घेवू शकतो?(होय/नाही)
- 1000 रुपयाना फूटबाल आणि क्रिकेट चेंडू विकत घेवू शकतो?(होय/नाही)
- 500 रुपयाना क्रिकेट सेट विकत घेवू शकतो?(होय/नाही)
- 1000 रुपयाना एक क्रिकेट बॅट आणि उडया मारणेचा दोर विकत घेवू शकतो?(होय/नाही)

2.22 खालील चित्रामधील रिकाम्या जागी योग्य संख्या भरा.

पाठ्यपुस्तकातील उदाहरणे घरातील वडीलधाऱ्यांच्या सहाय्याने सोडवून शिक्षकाना दखवा.(शक्य तिथे शिक्षकांची मदत घ्या.)

अध्ययन कृती 23

1. खालील रिकाम्या जागी योग्य संख्या भरा.

+	123	134	145	156	167	178	189
123	246		268		290		
134		268				312	
145			290	301			
156	279						345
167			312			345	
178					345		
189		323					

2. शालेय ग्रंथालयासाठी पुस्तके विकत घेण्यासाठी दानशूर लोकानी 5500 रु ,संगणक घेण्यासाठी 20000 रु तसेच खेळाचे सामान घेण्यासाठी 3200रु दिले.तसे असल्यास शाळेकडे जमा झालेली एकूण रक्कम किती?

3. अब्दुल आपल्या गावापासून आजीच्या गावी जाण्यासाठी रेल्वेने 105 मिनिटे,बस मधून 40 मिनिटे पायी 6 मिनिटे प्रवास करतो.तर त्याने एकूण किती मिनिटे प्रवास केला?

4 अमूल्याजवळ रु 528, सीमा जवळ रु 946,तसेच रफ़िक जवळ रु 384 होते. तर त्यांच्यकडे असणारी एकूण रक्कम किती?

5 एक सफ़रचंदाच्या व्यापाऱ्याला पहिल्या दिवशी रु380 नफ़ा होतो.दुसऱ्या दिवशी रु 230 नफ़ा होतो. तर त्याला एकूण किती नफ़ा होतो?

अध्ययन कृती 24

मी आणि माझे अध्ययन(काय शिकले आहे यासाठी मी आत्मपरीक्षण करीन.)

1 चाळीस मध्ये पंधरा मिळविल्यास येर्णारी बेरीज किती? _____

2 बेरीज चाळीस येण्यासाठी सोळा मध्ये किती मिळवावेत? _____

3 बेरीज करा : $254+324$.

4 बेरीज करा : $43294+68724$.

5 रिकाम्या जागा भरा $315 \rightarrow 415 \rightarrow \square \rightarrow \square$

6 एका शाळेतील इयत्ता पाचवीमध्ये 30 विद्यार्थी आहेत. त्यापैकी 12 मुले तर मुलींचीसंख्या किती? _____

7 एका वेळी जेवणासाठी 45000 जणांना बसवू शकतो.त्यामध्ये आता 13325जण आले आहेत.आणखी किती जण आल्यास मेजवानी सुरु होईल?

8 13425रु बेरीज येण्यासाठी 7300 रु मध्ये किती मिळवावेत?

9 मी एक तीन अंकी संख्या .माझी दोन वेळा बेरीज करुन त्यामध्ये दोनशे मिळविल्यास 1000 होतात तर मी कोण?

मूल्यमापनाचे टप्पे (माझे अध्ययन कसे आहे? ✓ चिन्ह लिहा.)

अध्ययन निष्पत्ती	पायरी-1	पायरी-2	पायरी-3	पायरी-4
दैनंदिनजीवनाशी संबंधित 5- अंकी संख्यांची बेरजेची उदा. सोडवतात	3-अंकी, 4-अंकी तसेच 5- अंकी संख्यांची साधी बेरीज करतात.	3- अंकी तसेच 4- अंकी संख्यांची हातच्यासह बेरीज करतात	5- अंकी हातच्यासह बेरीज करतात.	दैनंदिनजीवनातील 5- अंकी संख्यांची बेरजेची उदा. सोडवतात.

माझ्या अध्ययनाबद्दल शिक्षकांचा अभिप्राय

दिनांक

शिक्षक सही

3) अध्ययन निष्पत्ती : 5-अंकी संख्यांची वजाबाकीची उदा. सोडविणे.

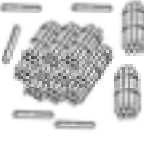

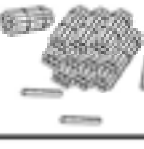
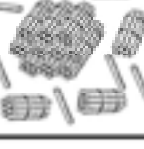
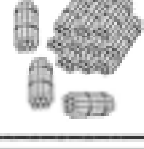

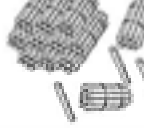
उपक्रम-01

अध्ययन कृती 25

3.1 खालील काड्यांच्या गट्यामधून दिलेल्या संख्येइतक्या काड्या वजा करा.

 - 24 = <input type="text"/>	 - 48 = <input type="text"/>
 - 36 = <input type="text"/>	 - 19 = <input type="text"/>
 - 54 = <input type="text"/>	 - 15 = <input type="text"/>

3.2 खालील काड्यांच्यागट्यामधून दिलेल्या संख्येइतक्या काड्या वजा करा

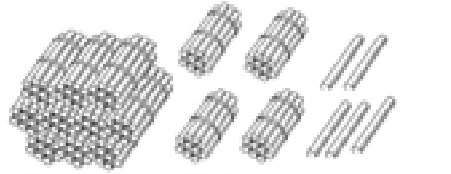
 - 107 = <input type="text"/>	 - 105 = <input type="text"/>
 - 105 = <input type="text"/>	 - 111 = <input type="text"/>
 - 115 = <input type="text"/>	 - 109 = <input type="text"/>
 - 98 = <input type="text"/>	 - 110 = <input type="text"/>

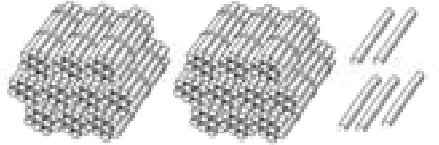
अध्ययन कृती 26

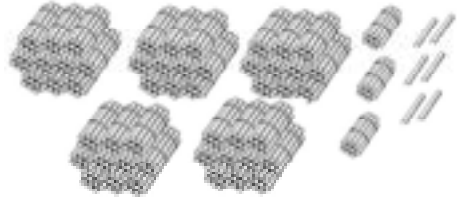
3.3 खालील काड्यांच्या गट्ट्यामधून दिलेल्या संख्ये इतक्या काड्या वजा करा

 - 251 = _____

 - 160 = _____

 - 121 = _____

 - 102 = _____

 - 367 = _____

3.4 खालील ब्लॉक्स मधून दिलेल्या संख्ये इतके ब्लॉक्स वजा करा.

 - 37 = _____

 - 89 = _____

 - 156 = _____

 - 104 = _____

3.5 खालील संख्यांचे नमुने पाहून रिकाम्या जागा भरा.

$$\begin{array}{l} 99 - 10 = \square \\ \downarrow \\ 89 - 10 = \square \\ \downarrow \\ \square - 10 = 69 \\ \downarrow \\ \square - 10 = \square \\ \downarrow \\ 59 - 10 = \square \end{array}$$

3.6 खालील संख्यांचे नमुने पाहून रिकाम्या जागा भरा.

$$\begin{array}{l} 987 - 100 = \square \\ \downarrow \\ 887 - 100 = \square \\ \downarrow \\ \square - 100 = 687 \\ \downarrow \\ \square - 100 = \square \\ \downarrow \\ \square - 100 = \square \end{array}$$

3.7 खालील संख्यांचे नमुने पाहून रिकाम्या जागा भरा.

$$\begin{array}{l} 8562 - 1000 = 7562 \\ \downarrow \\ 7562 - 1000 = \square \\ \downarrow \\ \square - 1000 = \square \\ \downarrow \\ \square - 1000 = \square \\ \downarrow \\ \square - 1000 = \square \end{array}$$

कोणत्याही 4-अंकी

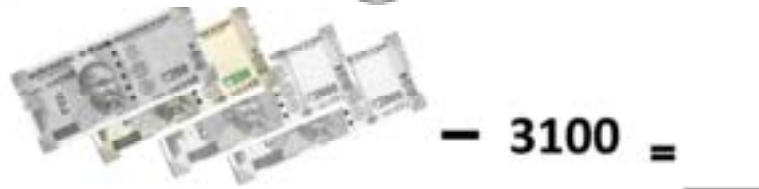
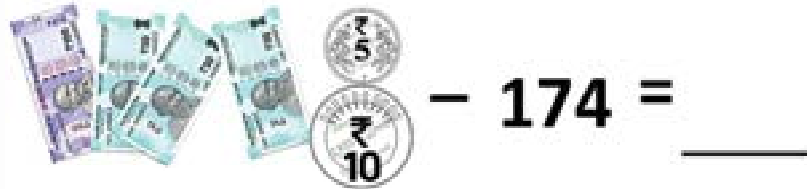
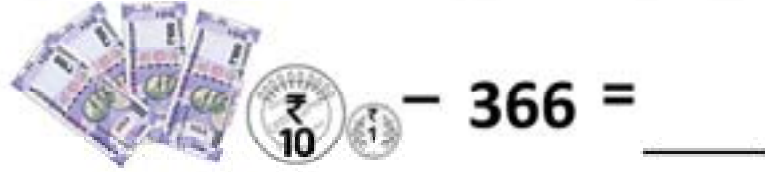
संख्ये मधून

10,100,1000 वजा

केल्यास स्थानांमध्ये

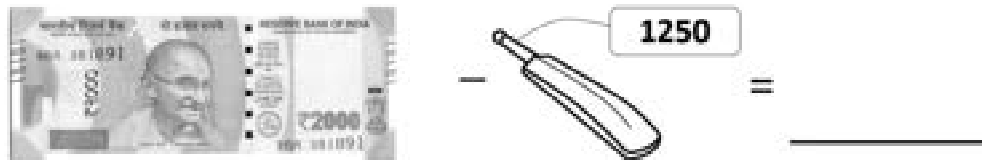
होणारा बदल

3.8. खाली दिलेल्या पैशामधून दिलेल्या संख्येइतके पैसे वजा करा.

अध्ययन कृती 29

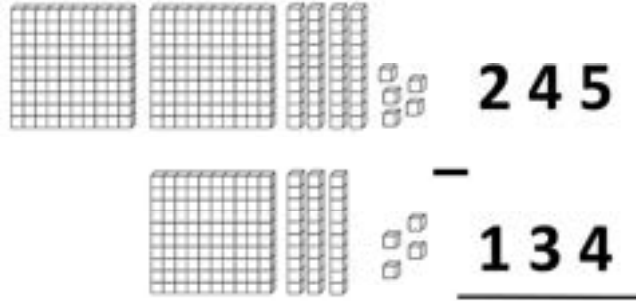
3.9 खाली दिलेल्या पैशामधून वस्तूची किंमत वजा करा.

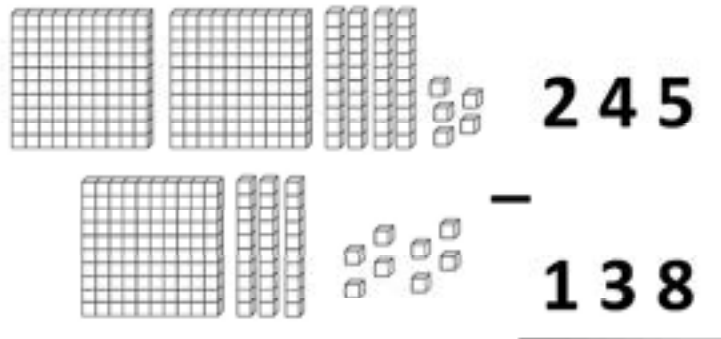
अध्ययन कृती 30

3.10 संख्यांच्या बरोबर दिलेल्या ब्लॉक्सच्या सहाय्याने वजाबाकी करा.

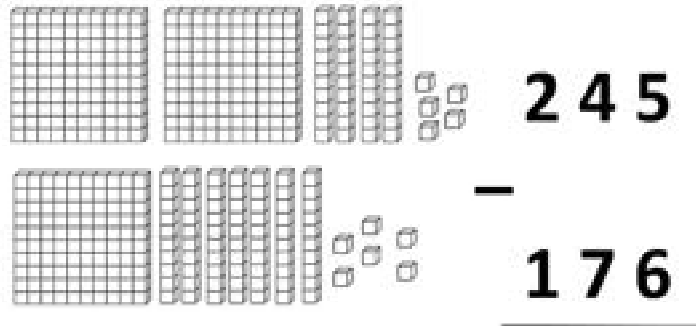
$245 - 134 = \dots\dots\dots$

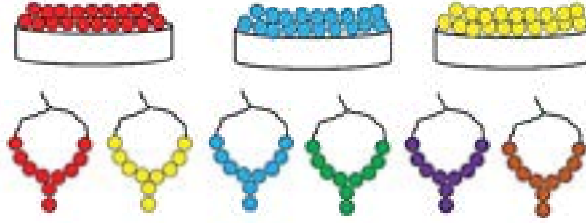
$245 - 138 = \dots\dots\dots$

$245 - 176 = \dots\dots\dots$

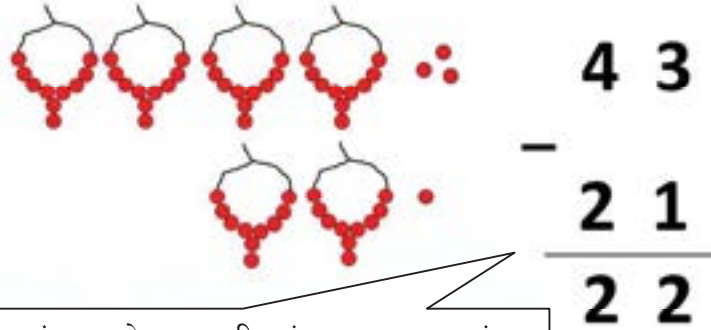
3.11 सविता 10 मणी असलेला हार आणि सुट्या मण्यांचाव्यापार करते सन्निधिने 26 मणी विकत मागितल्यास 2 हार आणि 6 मणी देते.

मुलानी विकत घेतलेल्या मण्यांची संख्या पाहून त्यानी घेतलेले हार आणि मण्यांचीसंख्या कोष्टक।त लिहा.

	एकूण मणी	हार	सुटे मणी
चंद्रू	43		
शोभित	29		
फ़ातिमा	36		
शेखर	17		
आरिफ़	25		

चंद्रूविकत घेतलेल्या 43 मण्यापैकी 21 मण्यांचाउपयोग करुन एक हार तयार करतो.शिल्लक मणी शोधण्यासाठी खालील उदा. पहा.

येथे प्रथम सुटे स्थानांमधून सुटे स्थानावरील संख्या वजा करा व नंतर सुटे स्थानावर लिहा. नंतर दशक स्थानांमधून दशक स्थान वजा करून दशक स्थानावर उत्तर लिहा

- फ़ातिमा विकत घेतलेल्या 36 मण्यापैकी 19 मण्यांचाउपयोग करुन एक हार तयार करते.शिल्लक मणी शोधण्यासाठी खालील उदा. पहा.

ಇಲ್ಲಿ 6 ರಿಂದ 9 ನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಹತ್ತನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ, 16 ರಿಂದ 9 ನ್ನು ಕಳೆದರೆ 7. ಇದನ್ನು ಬಿಡಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು. ನಂತರ 20 ರಿಂದ 10 ನ್ನು ಕಳೆದರೆ 10. 1 ಎಂಬ ಹತ್ತರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

3.12 ಶೋಭಿತ ವಿಕತ ಗೆತಲೆಲ್ಯಾ 29 ಮಣ್ಯಾಪೈಕಿ 16 ಮಣ್ಯಾಚಾಉಪಯೋಗ ಕರುನ ಂಕ ಹಾರ ತಯಾರ ಕರತೊ ತರ ಶೋಭಿತ ಜವಳ ಶಿಲ್ಲಕ ಮಣಿ ಕಿತಿ?

ಶೆಖರ ವಿಕತ ಗೆತಲೆಲ್ಯಾ 17 ಮಣ್ಯಾಪೈಕಿ 9 ಮಣ್ಯಾಚಾಉಪಯೋಗ ಕರುನ ಂಕ ಹಾರ ತಯಾರ ಕರತೊ ತರ ಶೆಖರ ಜವಳ ಶಿಲ್ಲಕ ಮಣಿ ಕಿತಿ?

ಆರಿಫ್ ವಿಕತ ಗೆತಲೆಲ್ಯಾ 25 ಮಣ್ಯಾಪೈಕಿ 18 ಮಣ್ಯಾಚಾಉಪಯೋಗ ಕರುನ ಂಕ ಹಾರ ತಯಾರ ಕರತೊ ತರ ಆರಿಫ್ ಜವಳ ಶಿಲ್ಲಕ ಮಣಿ ಕಿತಿ?

3.13 ಖಾಲಿಲ ಪಹಿಲ್ಯಾ ಸಂಖ್ಯೆಮಧುನ ದುಸರಿ ಸಂಖ್ಯಾ ವಜಾ ಕರಾ.

12143	-	135	=	
62308	-	201	=	
17532	-	421	=	
21257	-	168	=	
32505	-	313	=	
23239	-	156	=	
44444	-	383	=	
19201	-	198	=	

3.14 रमेश जवळ 75 रु आहेत.तो दुकानातून 40 रुपायांचे स्केच पेनचे पाकिट आणतो.तर रमेश जवळ शिल्लक रक्कम किती?

3.15 सीताने इयत्ता दहावीच्या परिक्षेत 575 गुण मिळविले आहेत तिची मैत्रिण अनुने 418 गुण मिळविले आहेत. दोघीमध्ये जास्त गुण कोणी मिळविले ? किती?

3.16 सुरेश जवळ 325 रु आहेत.विशेश जवळ 678 आहेत.दोघाजवळ समान रक्कम होण्यासाठी सुरेश जवळ आणखी किती रुपये हवेत?

3.17 कासवाच्या पिल्लाचे वय 33 वर्षा,कासवाचे वय 150 वर्षा.तर दोघांच्य वयातील फ़रक किती?

3.18 विमलच्या आत्याचे गाव महामार्गाने गेल्यास 97 कि.मी.होते,तेच साध्या रस्त्याने गेल्यास 68 कि.मी.होते.तर कोणता मार्ग जवळचा होतो आणि किती?

3.19 रीबाच्या घरातील मागच्या महिन्यातील विजेचे मीटर 118 दाखवत होते.या महिन्याचे मीटर 193 आहे तर ते महिन्याला किती वीज वापरतात?

$$\begin{array}{r} 193 \\ - 118 \\ \hline \end{array}$$

3.20 सोम 880 नारळ विकण्यासाठी बाजारात गेला.त्याने काही नारळ विकले.संध्याकाळपर्यंत त्याच्याकडे 280 नारळ शिल्लक राहिले तर त्याने एकूण किती नारळ विकले?

3.21 रहीम जवळ 37635 रु तसेच रिचा जवळ 13342 रु तर रिचा जवळ रहीम पेक्षा किती पैसे कमी आहेत?

अध्ययन कृती 33

3.22 37,635 ही संख्या 13,342 पेक्षा कितीने जास्त आहे?

3.23 सिंचनाळ कुटुंबाचे उत्पन्न रु 98,950 आहे. यामध्ये त्यांच्या वडिलांचे उत्पन्न 45,650 रु आहे तर त्यांच्या आईचे उत्पन्न किती?

3.24 रिकाम्या जागा भरा.

$$\begin{array}{l} \boxed{64} - \boxed{29} = \boxed{} \\ \boxed{408} - \boxed{92} = \boxed{} \\ \boxed{785} - \boxed{} = \boxed{535} \\ \boxed{} - \boxed{2520} = \boxed{1520} \\ \boxed{11000} - \boxed{} = \boxed{8999} \\ \boxed{} - \boxed{} = \boxed{} \end{array}$$

3.25 रिकाम्या जागा भरा.

	-	12	=	
-				-
32	-		=	28
=				=
28	-		=	

3.26 योग्य जोड्या जुळवा.

5500	-2999	7000
14001		0
80000		45691
2999		11002
48690		2501
9999		77001

अध्ययन कृती 34

3.27 खालील ग्रिड मध्ये काही उदा. सोडविली आहेत. ती उभ्या स्तंभामध्ये किंवा आडव्या पंक्तीमध्ये असतील. खालील उदा. समजून घेवून इतर उदा. शोधा.

2	5-3=2	4	1	6	9					
	0	7	1	8	3	2	0	7		
		6	3	3	0	4	5	2	9	
8	1	4	9	2	1	6	3			
		9	4	5	7	0	8	3	2	
			6	2	3	1	5	9	6	3
7	2	5	1	0	9	4	1			
		8	4	3	0	5	8	4	4	

पाठ्यपुस्तकातील पान न.34,35,37 मधील उदा. घरातील वडीलधाऱ्याच्या मदतीने वहीमध्ये सोडवून शिक्षकाना दाखवा.

3.28 मी आणि माझे अध्ययन (काय शिकले यासाठी स्व-अवलोकन करू.)

1. $389-268 = \underline{\quad}$.
2. पंचेचाळीस मधून बावीस वजा केल्यास येणारा फरक $\underline{\quad}$
3. $7489-5899 = \underline{\quad}$.
4. पहिल्या संख्येमधून दुसरी संख्या वजा करा. $17592-290 = \underline{\quad}$.
5. नऊशे एकोणसाठ मधून सातशे शहात्तर वजा करा.
6. दोनशेहेमधून चौतीस वजा करा.
7. राम दुकानातून 48 केळी घेवून येतो. त्या पैकी 30 केळी सडलेली आहेत. तर शिल्लक केळी किती?
8. एका पुस्तकामध्ये एकूण पृष्ठे 250 आहेत. त्यापैकी 122 पृष्ठे चित्रासहित आहेत तर चित्ररहीत पृष्ठांची संख्या किती?
9. एक पेन विक्रेता आपल्याकडील 120 पेनापैकी 75 पेन विकतो तर त्याच्याकडे किती पेन शिल्लक आहेत?
10. मी एक तीन अंकीसंख्या आहे. माझ्यातून 50 वजा केल्यास 150 शिल्लक राहता तर मी कोण?

मूल्यमापनाचे टप्पे (माझे अध्ययन कसे आहे? ✓ चिन्ह लिहा.)

अध्ययन निष्पत्ती	पायरी -1	पायरी -2	पायरी -3	पायरी -4
दैनंदिन जीवनातील 5- अंकी संख्यांची वजाबाकीची उदा. सोडवू.	तीन अंकी संख्यांची वजाबाकीची उदा. सोडवतात.	चार अंकी संख्यांची हातच्याची वजाबाकीची उदा. सोडवतात.	पाच अंकी संख्यांची वजाबाकीची उदा. सोडवतात.	दैनन्दीन जीवनातील पाच अंकी संख्यांची वजाबाकीची उदा. सोडवतात.

माझ्या अध्ययनाबद्दल शिक्षकांचा अभिप्राय

दिनांक :

शिक्षकांची सही

4) अध्ययन निष्पत्ती : 3-अंकी संख्यांना 2-अंकी संख्येने गुणने

उपक्रम-01

अध्ययन कृती 35

4.1 खालीलकानातल्यांचे निरीक्षण करुन खालील उत्तरे द्या.

चित्रामध्ये किती जोड कानातले आहेत? _____

एकूण किती कानातले आहेत? _____

4.2 खालील बांगड्यांच्या सटाचे निरीक्षण करुन रिकाम्या जागा भरा.

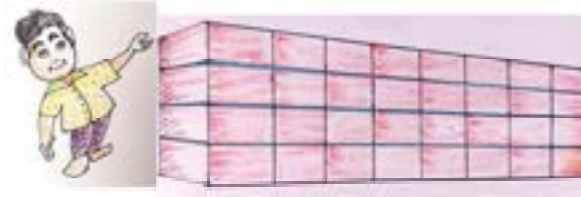

बांगड्यांचे एकूण किती सट आहेत? _____

प्रत्येक सटामध्ये किती बांगड्या आहेत? _____

एकूण किती बांगड्या आहेत? _____

खालील चित्रामधील विटांची संख्या लिहा.

एकूण थर = ... _____

प्रत्येक थरात असणाऱ्या विटांची संख्या = _____

एकूण विटा = _____

अध्ययन कृती 36

4.3 खालील बॉक्समध्ये लाडू भरून ठेवले आहेत.

एकूण लाडूंची संख्या किती? _____

4.4 खालील प्रत्येक बॉक्समध्ये 8 पुस्तके ठेवली आहेत.

सर्व बॉक्स मधील एकूण पुस्तकांची संख्या किती? _____

4.5 खालील सर्व बॉक्समध्ये एकूण किती फळे आहेत?

एकूण फळे = _____

4.6 खालील प्रत्येक बॉक्समध्ये एकूण किती पेढे आहेत?

एकूण पेढे = _____

अध्ययन कृती 37

4.7 खाली दिलेल्या सर्व कार मधील एकूण चाकांची संख्या किती?

एकूण चाके = _____

4.8 खालील प्रत्येक डब्यामध्ये 12 पाकिटे बिस्किट आहेत.

एकूण बिस्किट पाकिटे = _____

4.9 खालील सर्व साबण खरेदी केल्यास किती रुपये शिल्लक राहतील?

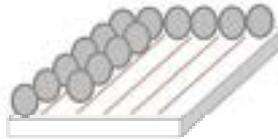
शिल्लक रुपये = _____

4.10 तीन मित्रांचे कंकणवाडी ते मूडिपुग पर्यंतचे बस तिकिट दिले आहे.

तिन्ही मित्रांनी बस तिकिट साठी दिलेले एकूण पैसे = _____

4.11 खालील ट्रे मध्ये किती अंडी ठेऊ शकतो?

एकूण अंडी = _____

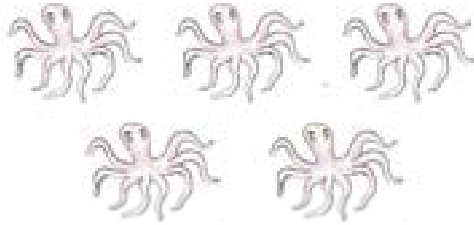
अध्ययन कृती 38

4.12 एका हॉटेल मध्ये 5 टेबल असून प्रत्येक टेबल भोवती 5 खुर्चा आहेत.

- 1 टेबला भोवती असणाऱ्या खुर्चांची संख्या? _____
- टेबला भोवती असणाऱ्या एकूण खुर्चांची संख्या? _____
- 3 टेबला भोवती असणाऱ्या एकूण खुर्चांची संख्या? _____
- टेबला भोवती असणाऱ्या एकूण खुर्चांची संख्या? _____
- टेबला भोवती असणाऱ्या खुर्चांची एकूण संख्या? _____
- हॉटेल मध्ये एकाच वेळी एकूण किती जण बसू शकतात? _____

4.13 खाली दिलेल्या ऑक्टोपसच्या एकूण पायांची संख्या किती?

एकूण ऑक्टोपसची संख्या= _____

प्रत्येक ऑक्टोपसच्या पायांची संख्या= _____

एकूण पायांची संख्या = $8 + 8 + 8 + 8 + 8 = 40$

इथे 8 हे 5 वेळा मिळविले आहेत.

अथवा $8 \times 5 = 40$

$$8 + 8 + 8 + 8 + 8 = 8 \times 5 = 40$$

अध्ययन कृती 39

4.14 खालील रिकाम्या जागा भरा.

$3 + 3 + 3 + 3$	3×4	12
$2 + 2 + 2$	2×3	
$5 + 5 + 5$		
$6 + 6 + 6 + 6 + 6$		30
	7×6	
$9 + 9 + 9$		
	11×2	
	8×6	
$4 + 4 + 4$		
$3 + 3$		
	3×5	

4.15 खाली दिलेल्या उदाहरणांप्रमाणे सोडवा.

$9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 9$	=	9×6	=	<u>54</u>
$4 + 4 + 4 + 4 + 4$	=	4×5	=	<u>20</u>
$8 + 8 + 8$	=	_____ \times _____	=	_____
$4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4$	=	$4 \times$ _____	=	_____
$5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5$	=	_____ \times _____	=	_____
$9 + 9$	=	_____ \times _____	=	_____
$3 + 3 + 3$	=	$3 \times$ _____	=	_____
$7 + 7 + 7 + 7$	=	_____ \times _____	=	_____
$1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1$	=	_____ \times _____	=	_____
$6 + 6$	=	_____ \times _____	=	_____
6	=	_____ \times _____	=	_____
$0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0$	=	$0 \times$ _____	=	_____

4.16 योग्य जोड्या जुळवा.

2×3

18

2×9

5×7

0

10×6

8×1

60

0×3

3×0

35

1×8

9×2

6

3×2

6×10

8

7×5

4.17 रामूने 4 बिस्किटची पाकिटे विकत घेतली. प्रत्येक पाकिटामध्ये 4 बिस्किटे असल्यास रामू किती बिस्किटे विकत घेतो?

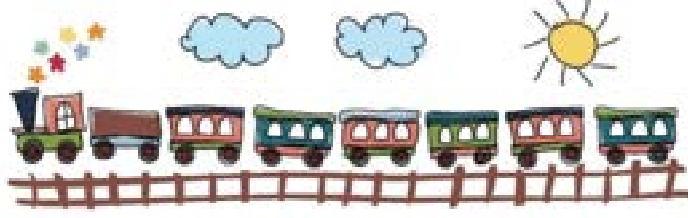

4.18 सविता 3 फुलांचे गुच्छ आणते. प्रत्येक गुच्छामध्ये 4 फुले असल्यास तिच्याजवळ किती फुले होतील?

अध्ययन कृती 40

4.19 एका मालगाडीच्या बोगीला 8 चाके आहेत. तर 26 बोगीना एकूण किती चाके असतील?

एकूण चाके = _____

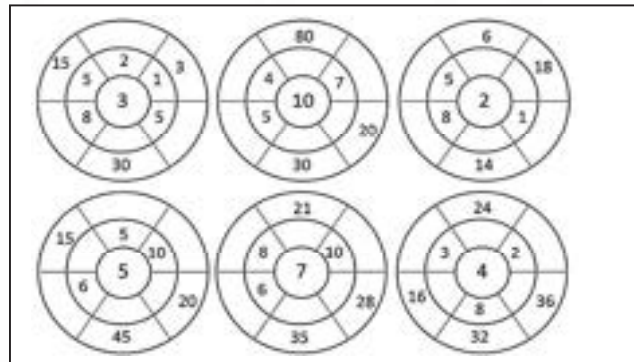
4.20 शाळेतील प्रथना सभेतील एका रांगेत 9 मुले आहेत. अशा 12 रांगा आहेत. तर प्रार्थना सभेत हजर असलेल्या मुलांची संख्या किती?

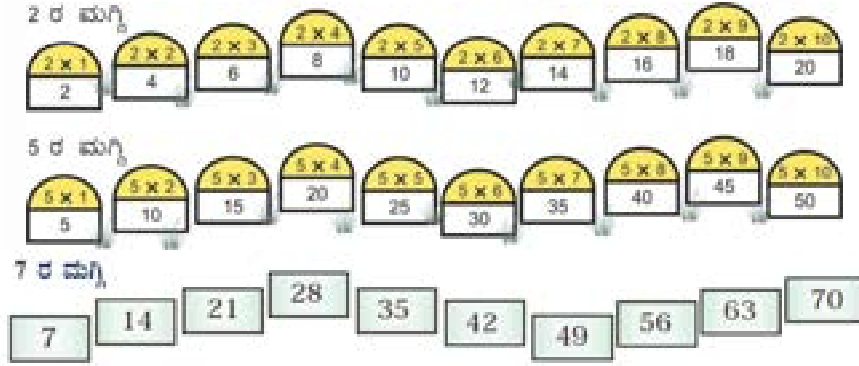
4.21 खालील गुर्णाकाराचे कोष्टक पूर्ण करा.

×	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	14						56		
8					48				
9			36						
10									100

4.22 खालील गुर्णाकारपूर्ण करा.

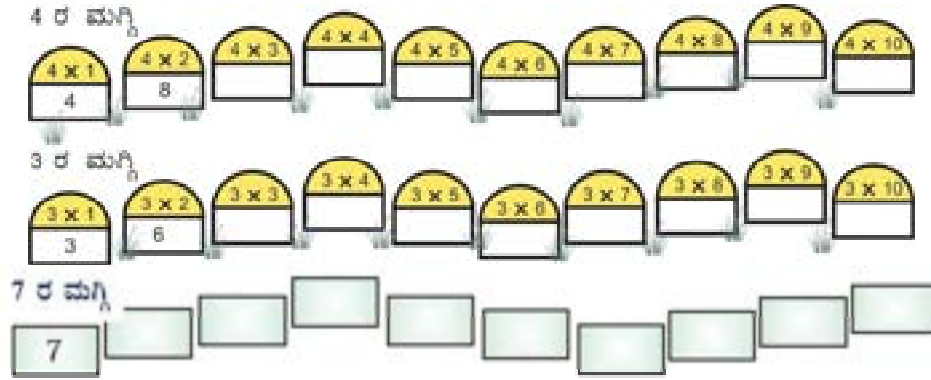
4.23 खालीदिलेला 2 चा , 5 चाआणि 7 चापाढायांचेनिरीक्षणकरा.

2 चाआणि 5 चा पाढा मिळविल्यास 7 चा पाढा मिळतो.

अशाच प्रकारे कोणते दोन पाढे मिळविल्यास 7 चा मिळेल ? _____

4.24 खाली दिलेल्या मोकळ्या जागांमध्ये 4 चाआणि 3 चापाढामिळवाव 7 चापाढातयारकरा.

4.25 9 चा पाढा तयार करताना कोण कोणते दोन पाढे मिळवून 9 चा पाढा तयार करता येईल.

- _____ आणि _____
- _____ आणि _____
- _____ आणि _____
- _____ आणि _____
- _____ आणि _____
- _____ आणि _____
- _____ आणि _____

4.26 13 चा पाढा तयार करताना कोण कोणते दोन पाढे मिळवून 13 चा पाढा तयार करता येईल?

- _____ आणि _____
- _____ आणि _____
- _____ आणि _____

अध्ययन कृती 42

4.27 10 चा आणि 7 चा पाढामिळवून 17 चा पाढा तयार करा.

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
17									

4.28 10 चा आणि 6 चा पाढामिळवून 16 चा पाढा तयार करा.

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
16									

4.29 10 चा आणि 2 चा पाढामिळवून 12 चा पाढा तयार करा.

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
12									

4.30 10 चा आणि 4 चा पाढामिळवून 14 चा पाढा तयार करा.

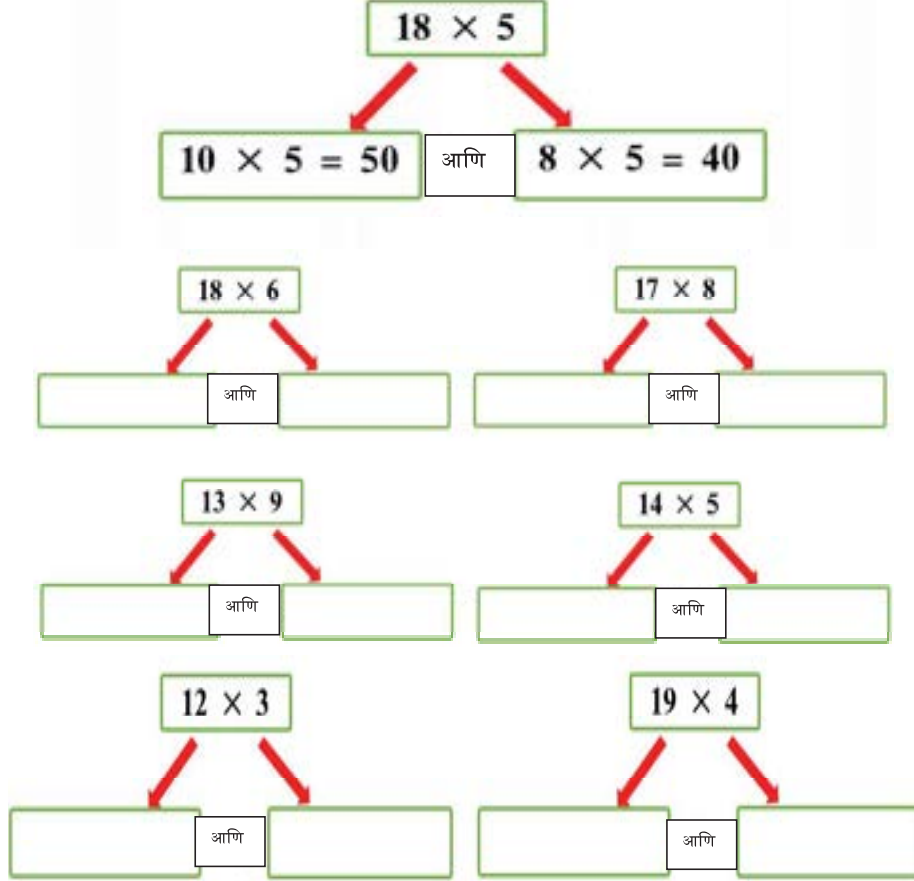
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
14									

4.31 10 चा आणि 9 चा पाढामिळवून 19 चा पाढा तयार करा.

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
19									

अध्ययन कृती 43

4.32 खाली दिलेल्या उदाहरणांचे निरीक्षण करून मोकळ्या जागा भरा.

4.33 दिलेले उदाहरण पाहून राहिलेले कोष्टक पूर्ण करा.

5×18

×	10	8
5	50	40

6×17		
×	10	7
6		

4×19		
×	10	9
4		

अध्ययन कृती 44

4.34 दिलेले उदाहरण पाहून राहिलेले कोष्टक पूर्ण करा.

9×12			7×13		
×	10	2	×	10	3
9			7		
6×27			4×29		
×	20	7	×	20	9
6			4		
7×23			9×23		
×			×		

4.35 खाली दिलेला फरक लक्षात घेऊन मोकळ्या जागा भरा.

- $10+10+10+10+10+10+10 = 10 \times 7 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $10+10+10+10 = 10 \times 4 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $10+10+10+10+10+10+10+10+10+10+10+10 = 10 \times 12 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $10 \times 9 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $10 \times 18 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $10 \times 28 = \underline{\hspace{2cm}}$

लक्षात घ्या

$$10 \times 8 = 80, \quad 10 \times 11 = 110, \quad 10 \times 5 = 50, \quad 10 \times 22 = 220,$$

कोणत्याही संख्येला 10 ने गुणल्यास उत्तर तिच संख्या येते व उत्तरसमोर एक शून्य येतो.

अध्ययन कृती 45

- $20+20+20+20+20+20+20+20 = 20 \times 8 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $20 \times 12 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $20 \times 22 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $20 \times 9 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $20 \times 15 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $20 \times 6 = \underline{\hspace{2cm}}$

लक्षात घ्या

कोणत्याही संख्येला 20 ने गुणल्यास येणारे उत्तर हे त्या संख्येला 2 ने गुणून त्या संख्येपुढे एक शून्य येतो हे लक्षात ठेवा.

लक्षात घ्या

$$30 \times 7 = 210, \quad 30 \times 11 = 330, \quad 30 \times 5 = 150, \quad 30 \times 16 = 480,$$

$$30 \times 2 = \underline{\hspace{1cm}} \quad 30 \times 15 = \underline{\hspace{1cm}} \quad 30 \times 12 = \underline{\hspace{1cm}} \quad 30 \times 4 = \underline{\hspace{1cm}}$$

कोणत्याही संख्येला 30 ने गुणल्यास येणारे उत्तर हे त्या संख्येला 3 ने गुणून त्या संख्येपुढे एक शून्य येतो हे लक्षात ठेवा.

4.36 दिलेले उदाहरण पाहून राहिलेला कोष्टक पूर्ण करा.

- $100+100+100+100+100+100+100 = 100 \times 7 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $100+100+100+100 = 100 \times 4 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $100+100+100+100+100+100+100+100+100 = 100 \times 9 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $100 \times 12 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $100 \times 18 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $100 \times 28 = \underline{\hspace{2cm}}$

अध्ययन कृती 46

गमनिसि:

$$100 \times 8 = 800, \quad 100 \times 11 = 1100, \quad 100 \times 5 = 500, \quad 100 \times 22 = 2200,$$

यावुदर स०ख्येयनु 100 रि०द ग०निसिदरग ब०द लुत्तरवु ॐ स०ख्येय मु०दं वररु स०स० बरुवुदनु गमनिसबहुदु.

- $500+500+500+500+500+500+500+500 = 500 \times 8 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $500 \times 3 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $500 \times 4 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $500 \times 5 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $500 \times 15 = \underline{\hspace{2cm}}$
- $500 \times 10 = \underline{\hspace{2cm}}$

लक्षरत घुडर

$$500 \times 7 = 3500, \quad 500 \times 9 = 4500, \quad 500 \times 11 = 5500, \quad 500 \times 2 = 1000$$

कु०नरतुडरही स०खुडेरलर 500 ने गु०नरतुडरस डेरणररे उतर हे तुडर स०खुडेरलर 5 ने गु०नून तुडर स०खुडेरपुडे दु०न शु०नुड डेरतुडर हे लक्षरत ठेरर.

लक्षरतघुडर

$$300 \times 7 = 2100, \quad 300 \times 11 = 3300, \quad 300 \times 5 = 1500, \quad 300 \times 16 = 4800,$$

$$300 \times 2 = \underline{\hspace{1cm}} \quad 300 \times 15 = \underline{\hspace{1cm}} \quad 300 \times 12 = \underline{\hspace{1cm}} \quad 300 \times 4 = \underline{\hspace{1cm}}$$

कु०नरतुडरही स०खुडेरलर 300 ने गु०नरतुडरस डेरणररे उतर हे तुडर स०खुडेरलर 3 ने गु०नून तुडर स०खुडेरपुडे दु०न शु०नुड डेरतुडर हे लक्षरत ठेरर.

रकुर कुरडरगुररलर डुरतीदरन 526 रूडरगुर आहे. 8 दरवस कुरडर केलुडरनंतर तुडरलर डररुणर डरगुर कुरती ?

×	500	20	6	=	
8					

रकुर घररडुडेर डुरतीदरन 950 लरटर रकुर अठवडुडरलर लरगणररे डरणी कुरती

×				=	

4.37 रमेशने दुकानातून 23 डझन केळी विकत आणली .तर रमेशने दुकानातून एकूण किती केळी आणली) .
 1डझन (12=

23×12			
×	20	3	
10	200	30	= 230
2	40	6	= 46
			276

एकूण केळी = 276

दुसऱ्या दिवशी रमेशने 34 डझन केळी खरेदी केली असता त्याने किती केळी खरेदी केली ?

34×12			
×			
			=
			=

<p>खाली दिलेल्या संख्यांचा गुणाकार करा.</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 2px;">25×15</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">×</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; border-top: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	25×15				×							=				=					<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 2px;">56×32</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">×</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; border-top: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	56×32				×							=				=				
25×15																																									
×																																									
			=																																						
			=																																						
56×32																																									
×																																									
			=																																						
			=																																						
<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 2px;">63×77</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">×</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; border-top: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	63×77				×							=				=					<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 2px;">91×49</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">×</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; border-top: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	91×49				×							=				=				
63×77																																									
×																																									
			=																																						
			=																																						
91×49																																									
×																																									
			=																																						
			=																																						
<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 2px;">21×50</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">×</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; border-top: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	21×50				×							=				=					<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 2px;">89×44</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">×</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">=</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px; border-top: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	89×44				×							=				=				
21×50																																									
×																																									
			=																																						
			=																																						
89×44																																									
×																																									
			=																																						
			=																																						

अभ्यास कृती 47

4.38 एका बाहूलीची किंमत 398 ₹ आहे. तर 26 बाहूल्यांची किंमत किती होईल.

$$398 \times 26$$

×	300	90	8	
20	6000	1800	160	= 7960
6	1800	540	48	= 2388
				<u>10348</u>

4.39 खाली दिलेल्या संख्यांचा गुणाकार करा

$$408 \times 25$$

×				
				=
				=
				<u> </u>

$$465 \times 35$$

×				
				=
				=
				<u> </u>

$$520 \times 19$$

×				
				=
				=
				<u> </u>

$$725 \times 28$$

×				
				=
				=
				<u> </u>

$$606 \times 55$$

×				
				=
				=
				<u> </u>

$$324 \times 78$$

×				
				=
				=
				<u> </u>

$$923 \times 16$$

×				
				=
				=
				<u> </u>

$$400 \times 25$$

×				
				=
				=
				<u> </u>

अध्ययन कृती 48

शारदा दुसऱ्या पध्दतीने गुर्णाकार करण्याचे शिकली आहे.

उरु, उरु मध्ये काय काय आहे?

65	
× 31	

65	(65 × 1)
+ 1950	(65 × 30)

2015	

65 × 31 मध्ये, उरु मध्ये काय काय आहे. 30 उरु 30 + 1 उरु काय काय आहे. म्हणून 65 उरु 1 मध्ये काय काय आहे, उरु 30 मध्ये काय काय आहे.

65 ला 30 गुणनेकठीन आहेना ?

65 ला 30 मध्ये काय काय आहे?

65	
× 31	

65	(65 × 1)
+ 0	(65 × 30)

0	

म्हणून 65 गुणनेकठीन आहे. म्हणून 65 ला 30 मध्ये काय काय आहे, उरु 30 मध्ये काय काय आहे.

वरिलप्रमाणे 195 ला 31 ने गुणा

195	
× 31	

195	(195 × 1)
+ 1950	(195 × 30)

2345	

4.40 वरील प्रमाणे 186 आणि 41 यांचा गुर्णाकार करा .

186	
× 41	

186	(186 × 1)
+ 7440	(186 × 40)

7626	

अध्ययन कृती 49

4.41 खाली दिलेले गुणाकार करा.

$$\begin{array}{r} 235 \\ \times 32 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 213 \\ \times 37 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 357 \\ \times 53 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 427 \\ \times 64 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 505 \\ \times 75 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 649 \\ \times 80 \\ \hline \end{array}$$

4.42 शांता आणि इच्छा पती विनोद दोघेही हरीलाल सावकाराकडे शेतामध्ये काम करतात , कर्नाटक सरकारी मजूरी प्रमाणे त्यांना प्रतिदिन 289 रुपये मजूरी देणे बंधनकारक आहे पान हरीलाल शांताला 200 रुपये आणि त्याच्या पतीला २५० रुपये देतो .

- शांताने 49 दिवस काम केले असता तिला किती मजूरी मिळेल?
- विनोद 41 दिवस काम करेल तर त्याला किती मजूरी मिळेल?
- दोघांना मिळणारी एकूण मजूरी किती ?
- सरकारी मजूरी प्रमाणे शांताला 48 दिवसाला मिळणारी मजूरी किती ?
- सरकारी मजूरी प्रमाणे विनोदला 41 दिवसाला मिळणारी मजूरी किती ?

अध्ययन कृती 50

4.43 वेगवेगळ्या राज्यांमध्ये मिळणारी प्रत्येक दिवसाची मजूरी दिलेली आहे. खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिही .

राज्याचे नांव.	मजूरी
बिहार	198 रू
तमीळनाडू	273 रू
केरळ	291 रू
छत्तीसगड	193 रू
हरीयाना	315 रू
राजस्थान	221 रू
मेघालय	226 रू

- कोणत्या राज्यात खूप कमी मजूरी आहे ?-----
- हरीयानाची शालिनी 15 दिवस काम करते तर तिला मिळणारी एकूण मजूरी किती?-----
- बिहारचा राजीव गुप्ता 23 दिवस काम करतो तर त्याला मिळणारी एकूण मजूरी किती ?-----
- कोणत्या राज्यात जास्त मजूरी आहे?-----
- केरळची धन्या कट्टी 35 दिवस काम करते तर तिला मिळणारी एकूण मजूरी किती?-----
- मेघालयाची तारीयांग 25 दिवस काम करते तर तिला मिळणारी एकूण मजूरी किती ?-----
- तामिळनाडूची सेल्वा कुमारी एक महिना काम करते तर तिला मिळणारी रक्कम किती? -----
- एकाच कामाला मिळणारी मजूरी कमी जास्त आहे याबद्दल तुम्हचा काय अभिप्राय आहे ?

पाठ्यपुस्तकातील 6 आणि 7 पानावरील प्रश्न वडीलधान्यांच्या मदतीने सोडवा

4.44 मी आणि माझे अध्ययन (आत्तापर्यंत शिकलेले स्वअवलोकन)

- 1) गुर्णाकार रूपामध्ये ठेवा :- $8+8+8+8.=$
- 2) 5 ला 3 नेगुर्णा
- 3) 89 ला 8 नेगुर्णा
- 4) 9 ने 42 लागुर्णा.
- 5) एक पेनाची किंमत 10 रुपये असेलतर 5 पेनांची किंमत किती ? -----
- 6) एका गुलाबाची किंमत 5 रुपये असेल तर 5 गुलाबांची किंमत किती? -----
- 7) मला 3 वेळा गुणल्यास उत्तर 3 येते तर मी कोण ? -----
- 8) $546 \times 43 =$
- 9) एका संख्येला 3 वेळा गुणल्यास 1000 मिळते तर ती संख्या किती ? -----

मौल्यमापन पायऱ्या)माझे अध्ययन कसे आहे)

अध्ययन निष्पत्ती	पायरी 1	पायरी 2	पायरी 3	पायरी 4
नित्यजीवनाला संबंधित तिन अंकी संख्यांना 2अंकी संख्येने गुणतो.	दोन अंकी संख्येला एक अंकी संख्येने गुणतो.	दोन अंकी संख्येला दोन अंकी संख्येने गुणतो.	तिन अंकी संख्येला दोन अंकी संख्येने गुणतो.	नित्यजिवनातील तिन अंकी संख्येला दोन अंकी संख्येने गुणतो.

माझ्या अध्ययनाबद्दल शिक्षकांचा अभिप्राय.

दिनांक:

शिक्षकांचीसही

5) अध्ययन निष्पत्ती - नित्यजीवनाला संबंधित 2-3 अंकी संख्याना 1 अंकी संख्येने भागणे.

उपक्रम 01

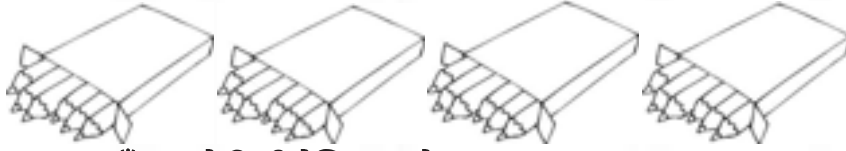
अध्ययन कृती 51

5.1 रमेशने आपल्या घरी आणलेली अंडी चित्रात दाखविल्या प्रमाणे जोडून ठेवली ते पाहून उत्तरे द्या.

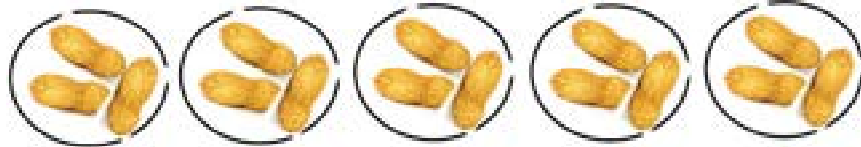
- अंडी किती गटांमध्ये ठेवली आहेत ? _____
- प्रत्येक गटात असनारी अंडी किती ? _____
- एकूण अंडी किती आहेत ? _____

चित्र पाहून प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

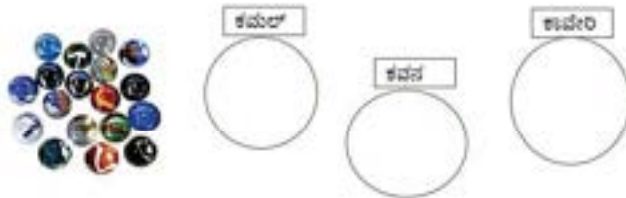
- एका बाँक्समध्ये किती पेन्सिल आहेत ? _____
- पेन्सिल बाँक्स किती आहेत ? _____
- एकूण पेन्सिल किती आहेत ? _____

चित्र पाहून उत्तरे लिहा.

- भूईमूग शेंगांचे किती गट आहेत ? _____
- प्रत्येक गटामध्ये किती शेंगा आहेत ? _____
- प्रत्येक गटातील मिळून एकूण किती शेंगा आहेत ? _____

अठरा (18) गोट्या तिन मित्रांमध्ये कशा प्रकारे समान वाटाल ?

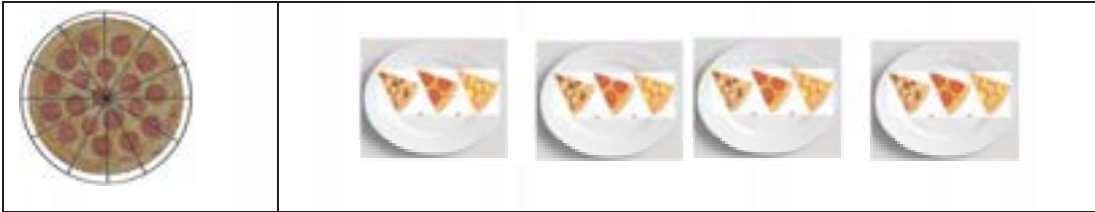
प्रत्येकाला मिळणाऱ्या गोट्या? _____

खाली 24 चाँकलेट्स दिलेली आहेत .

- 2 मुलांमध्ये समान वाटून दिल्यास प्रत्येकाला मिळणारी चाँकलेटची संख्या _____
- 3 मुलांमध्ये समान वाटून दिल्यास प्रत्येकाला मिळणारी चाँकलेटची संख्या _____
- 4 मुलांमध्ये समान वाटून दिल्यास प्रत्येकाला मिळणारी चाँकलेटची संख्या _____
- प्रत्येक मुलाला दोन चाँकलेट्स दिल्यास किती मुलाना चाँकलेट देता येतील? _____
- प्रत्येक मुलाला तिन चाँकलेट्स दिल्यास किती मुलाना चाँकलेट देता येतील? _____
- प्रत्येक मुलाला चार चाँकलेट्स दिल्यास किती मुलाना चाँकलेट देता येतील? _____
- 6 मुलांमध्ये समान वाटून दिल्यास प्रत्येकाला मिळणारी चाँकलेटची संख्या ? _____
- 8 मुलांमध्ये समान वाटून दिल्यास प्रत्येकाला मिळणारी चाँकलेटची संख्या ? _____
- प्रत्येक मुलाला 6 चाँकलेट्स दिल्यास किती मुलाना चाँकलेट देता येतील? _____
- प्रत्येक मुलाला 8 चाँकलेट्स दिल्यास किती मुलाना चाँकलेट देता येतील? _____

दिलेले चित्र पाहून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- केकला एकूण किती भागांमध्ये कापले आहे _____
- एकूण किती प्लेट्स ठेवल्या आहेत? _____
- प्रत्येक प्लेटमध्ये ठेवलेले केकचे भाग किती ? _____

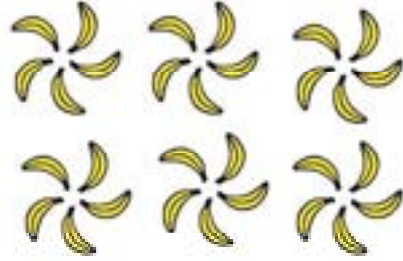
केकचे 12 भाग 4 ताटांमध्ये समान वाटल्यास प्रत्येक ताटामध्ये 3 भाग येतात. हे आपण $12 \div 4 = 3$ असे लिहू शकतो.

अध्ययन कृती 51

5.2 खालीलविधानेगणितीरूपातलिहा.

विधान	गणितरूप
केकचे 12 भाग 3 ताटांमध्ये समान विभागून दिल्यास प्रत्येक ताटामध्ये 4 भागयेतात.	
केकचे 12 भाग 2 ताटांमध्ये समान विभागून दिल्यास प्रत्येक ताटामध्ये 6 भागयेतात.	
केकचे 12 भाग 6 ताटांमध्ये समान विभागून दिल्यास प्रत्येक ताटामध्ये 2 भागयेतात.	
केकचे 18 भाग 6 ताटांमध्ये समान विभागून दिल्यास प्रत्येक ताटामध्ये 3 भागयेतात.	
केकचे 18 भाग 9 ताटांमध्ये समान विभागून दिल्यास प्रत्येक ताटामध्ये 2 भागयेतात	
केकचे 18 भाग 3 ताटांमध्ये समान विभागून दिल्यास प्रत्येक ताटामध्ये 6 भागयेतात	
केकचे 18 भाग 2 ताटांमध्ये समान विभागून दिल्यास प्रत्येक ताटामध्ये 9 भागयेतात	

5.3 खाली 30 केव्यांची चित्र दिलेली आहेत .

- 2 माकडांमध्ये समान वाटून दिल्यास, प्रत्येक माकडाला मिळणाऱ्या केव्यांची संख्या
 $30 \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$

- 5 माकडांमध्ये समान वाटून दिल्यास, प्रत्येक माकडाला मिळणाऱ्या केव्यांची संख्या

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- 10 माकडांमध्ये समान वाटून दिल्यास, प्रत्येक माकडाला मिळणाऱ्या केव्यांची संख्या

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- प्रत्येक माकडाला 3 केव्ही दिल्यास 30 केव्ही किती माकडांना देता येतील?

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- प्रत्येक माकडाला 2 केळी दिल्यास 30 केळी किती माकडांना देता येतील?

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- प्रत्येक माकडाला 6 केळी दिल्यास 30 केळी किती माकडांना देता येतील?

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

5.4 एका वर्गामध्ये 36 विद्यार्थी आहेत. एक बेंचवर 4 विद्यार्थी बसवले तर वर्गामध्ये किती बेंच लागतील ?

5.5 एक बाँक्समध्ये 8 आंबे ठेवता येतात अशाच प्रकारे 80 आंबे ठेवण्यासाठी किती बाँक्स लागतील.?

5.6 खाली दिलेल्या चित्रमध्ये बेडूक व खार उड्या मारत आहेत.

- बेडूक एका वेळेला 3 घरे उड्या मारतो बेडूक 27 वर पोहचण्यासाठी किती उड्या मारेल ?

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- बेडूक 42 या घरात आहे. तर बेडूकाने मारलेल्या उड्या किती .

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- ससा एका वेळेला 5 घरे उड्या मारतो ससा 45 वर पोहचण्यासाठी किती उड्या मारेल ?

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- ससा 65 या घरात आहे. तर ससाने मारलेल्या उड्या किती ?

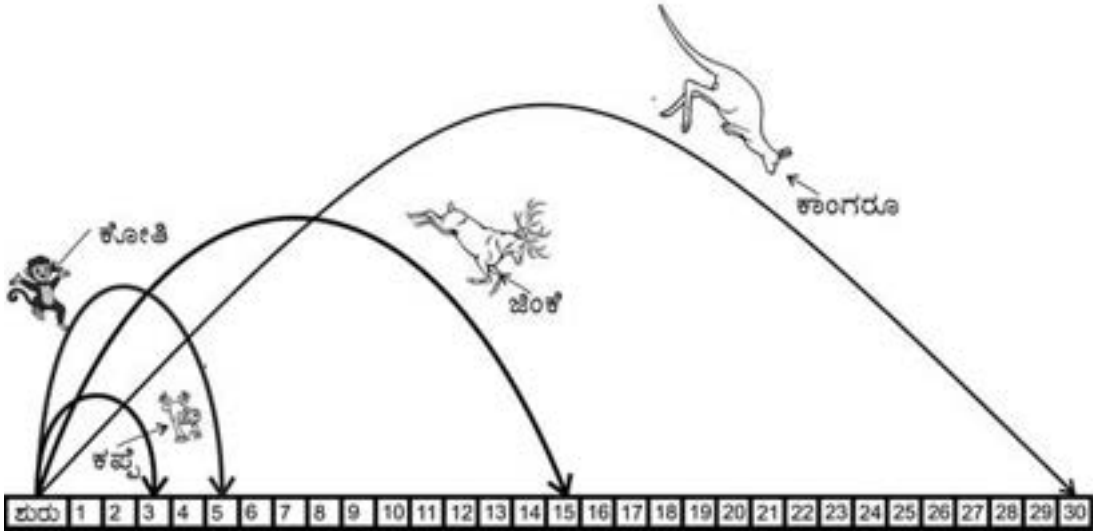
$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

- ससा 30 वर पोहचण्यासाठी किती उड्या मारेल ?

अध्ययन कृती 52

5.7 खाली दिलेले मुद्दे पाहून, दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिही.

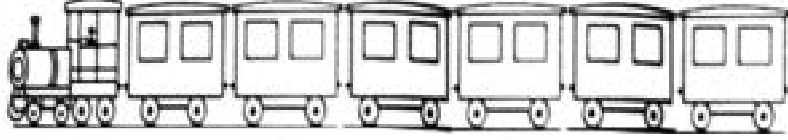
- बेडूक एका वेळेला 3 पायऱ्या उड्या मारतो.
- माकड एका वेळेला 5 पायऱ्या उड्या मारते.
- हरीन एका वेळेला 15 पायऱ्या उड्या मारते.
- कांगारू एका वेळेला 30 पायऱ्या उड्या मारतो.

- बेडूक किती उड्यांमध्ये 30 व्या पायरीवर पोहचेल ? _____
- माकड किती उड्यांमध्ये 25 व्या पायरीवर पोहचेल ? _____
- कांगारू 2 वेळा मारून कोणत्या पायरीवर पोहचेल ? _____
- माकड 18 व्यापायरीवर येणे शक्य आहे का ? _____
- माकडाच्या किती उड्या हरणाच्या एका उडीशी समान होतील ? _____
- हरणाच्या किती उड्या कांगारूच्या एका उडीशी समान होतील ? _____
- कोणकोणते प्राणि 15 व्या पायरीवर येऊन मिळतील ? _____

अध्ययन कृती 53

5.8 मुलांच्या रेल्वेला 6 बोगी आहेत. एका शाळेमधून 24 विद्यार्थी रेल्वेत बसण्याच्या तयारीत आहेत.

प्रत्येक बोगीमध्ये 4 विद्यार्थी बसल्यास किती बोगींची आवश्यकता आहे ? $\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$

प्रत्येक बोगीमध्ये 6 विद्यार्थी बसल्यास किती बोगींची आवश्यकता आहे ? $\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$

प्रत्येक बोगीमध्ये 2 विद्यार्थी बसल्यास किती बोगींची आवश्यकता आहे ? $\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$

प्रत्येक बोगीमध्ये 8 विद्यार्थी बसल्यास किती बोगींची आवश्यकता आहे ? $\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$

प्रत्येक बोगीमध्ये 3 विद्यार्थी बसले तर, असलेल्या बोगी पुरेशा आहेत का ? (होय / नाही)

प्रत्येक बोगीमध्ये 12 विद्यार्थी बसले तर किती बोगी आवश्यक आहेत ? $\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$

5.9 5 मित्रांनी मजूरी करून 5 रू ची 10 नाणी मिळविली त्या मित्रांनी ती नाणी समान वाटून घेतल्यास प्रत्येकाला मिळणारी रक्कम किती ?

• प्रत्येकाला मिळणारी रक्कम = $\underline{\quad}$

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• अशाच प्रकारे 10 रूची 16 नाणी 4 मित्रांनी समान वाटून घेतल्यास प्रत्येकाला मिळणारी रक्कम किती? = $\underline{\quad}$

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

• अशाच प्रकारे 5 मित्रांनी 100 रू मिळविले प्रत्येकाला समान वाटून दिल्यास प्रत्येकाला मिळणारी रक्कम = $\underline{\quad}$

$$\underline{\quad} \div \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

अध्ययन कृती 54

5.10 खाली दिलेल्या कोष्टकमध्ये समान संख्येणे भरलेलेला लाडू व डब्यांची संख्या दिलेली आहे.

लाडूंचीसंख्या	डब्यांचीसंख्या	प्रत्येकडब्यातीललाडूंचीसंख्या
24	6	4
14		7
48	8	
	4	5
21		3
	5	9

5.11 खाली दिलेला गुर्णाकार पाहून, भागाकार पूर्ण करा.

$8 \times 3 = 24$	$24 \div 3 = 8$
	$24 \div 8 = 3$
$10 \times 5 = 50$	$_ \div _ = _$
	$_ \div _ = _$
$9 \times 7 = 63$	$_ \div _ = _$
	$_ \div _ = _$
$12 \times 6 = 72$	$_ \div _ = _$
	$_ \div _ = _$

5.12 खाली दिलेल्या कोष्टकात 2 चा पाढा वापरून दोन गट करा.

$6 \div 2 = _$	$2 \times 3 = 6$
$10 \div 2 = _$	$_ \times _ = _$
$16 \div 2 = _$	$2 \times 8 = 16$
$20 \div 2 = _$	$_ \times _ = _$

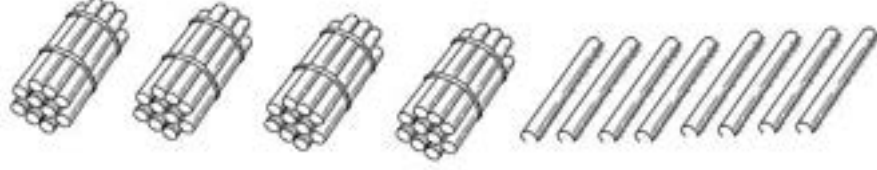
$12 \div \underline{\quad} = 6$	$\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$
$\underline{\quad} \div 2 = 7$	$\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$
$\underline{\quad} \div 2 = 4$	$\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$
$26 \div 2 = \underline{\quad}$	$\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$

5.13 खाली दिलेल्या कोष्टकात 5 चा पाढा वापरून 5 गट करा

$20 \div 5 = \underline{\quad}$	$5 \times 4 = 20$
$35 \div 5 = \underline{\quad}$	$\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$
$60 \div 5 = \underline{\quad}$	$\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$
$\underline{\quad} \div 5 = 9$	$5 \times 9 = 45$
$40 \div \underline{\quad} = 8$	$\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$
$\underline{\quad} \div 5 = 10$	$\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$
$\underline{\quad} \div 5 = 2$	$\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$
$25 \div 5 = \underline{\quad}$	$\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$

अध्ययन कृती 56

5.14 खाली 48 काठ्या आहेत (4 दशक 8 सुटे). या काठ्यांना 4 लोकांमध्ये समान वाटून द्या.

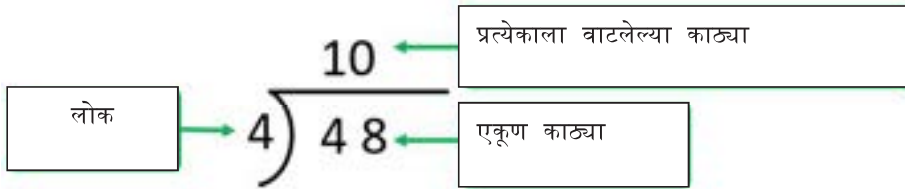

- काठ्यांचे चित्र काढून दाखवा.

कमला	रवि	शालीनी	श्री

कमला	रवि	शालीनी	श्री

- पुढे दिलेल्या क्रिया समजून घ्या.
 - प्रथम 10 चा गट प्रत्येकाला वाटला.

- एकूण 40 काठ्या वाटल्या.

$$\begin{array}{r}
 \text{लोक} \rightarrow 4 \overline{) 48} \\
 \underline{40} \\
 08
 \end{array}$$

वाटलेल्या काठ्या
 एकूण काठ्या
 वापरलेले काठ्या

➤ वाटल्यानंतर शिल्लक राहिलेल्या काठ्या.

$$\begin{array}{r}
 \text{लोक} \rightarrow 4 \overline{) 48} \\
 \underline{40} \\
 08
 \end{array}$$

वाटलेल्या काठ्या
 एकूण काठ्या
 वापरलेले काठ्या
 शिल्लक काठ्या

➤ दुसऱ्या वेळेला प्रत्येकी 2 काठ्या 4 लोकांना वाटल्या .

$$\begin{array}{r}
 \text{लोक} \rightarrow 4 \overline{) 48} \\
 \underline{-40} \\
 08
 \end{array}$$

वाटलेल्या काठ्या
 एकूण काठ्या

➤ एकूण 8 काठ्या वाटल्या.

$$\begin{array}{r}
 \text{लोक} \rightarrow 4 \overline{) 48} \\
 \underline{-40} \\
 08 \\
 08
 \end{array}$$

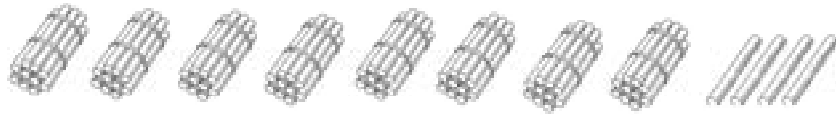
वाटलेल्या काठ्या
 एकूण काठ्या
 एकूण वाटलेल्या काठ्या

➤ वाटल्यानंतर शिल्लक काठ्या.

लोक	→	$\begin{array}{r} 10 + 2 \\ 4 \overline{) 48} \\ - 40 \\ \hline 08 \\ - 08 \\ \hline 00 \end{array}$	←	वाटलेल्या काठ्या
				एकूण काठ्या
				एकूण वाटलेल्या काठ्या
				शिल्लक काठ्या

प्रत्येकाला मिळालेल्या काठ्या $10 + 2$

5.15 खाली दिलेल्या 84 काठ्या 4 लोकांमध्ये समान वाटा.

कमला	रवि	शालीनी	श्री

मोकळ्या जागा भरा..

लोक	→	$\begin{array}{r} 10 + 10 + 1 \\ 4 \overline{) 84} \\ - \square\square \\ \hline 44 \\ \square\square \\ \hline 04 \\ \square\square \\ \hline 00 \end{array}$	←	प्रत्येकाला वाटलेल्या काठ्या
				एकूण काठ्या
				एकूण वापरलेल्या काठ्या
				शिल्लक काठ्या

अध्ययन कृती 57

5.16 88 काट्या 4 लोकांमध्ये वाटून दिलेले विविध प्रकार खाली दिले आहेत.

$$\begin{array}{r}
 10+10+2 \\
 4 \overline{) 88} \\
 \underline{- \square \square} \\
 48 \\
 \underline{\square \square} \\
 08 \\
 \underline{\square \square} \\
 00
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 20+2 \\
 4 \overline{) 88} \\
 \underline{- \square \square} \\
 08 \\
 \underline{\square \square} \\
 00
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 20+1+1 \\
 4 \overline{) 88} \\
 \underline{- \square \square} \\
 08 \\
 \underline{\square \square} \\
 04 \\
 \underline{\square \square} \\
 00
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 10+10+1+1 \\
 4 \overline{) 88} \\
 \underline{- \square \square} \\
 48 \\
 \underline{\square \square} \\
 08 \\
 \underline{\square \square} \\
 04 \\
 \underline{\square \square} \\
 00
 \end{array}$$

5.17 69 काट्या 3 लोकांमध्ये वेगवेग्याप्रकारे वाटल्या. रिकाम्या जागा भरा.

$$\begin{array}{r}
 20+3 \\
 3 \overline{) 69} \\
 \underline{- \square \square} \\
 09 \\
 \underline{\square \square} \\
 00
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 20+2+1 \\
 3 \overline{) 69} \\
 \underline{- \square \square} \\
 09 \\
 \underline{\square \square} \\
 03 \\
 \underline{\square \square} \\
 00
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 10+10+2+1 \\
 3 \overline{) 69} \\
 \underline{- \square \square} \\
 39 \\
 \underline{\square \square} \\
 09 \\
 \underline{\square \square} \\
 03 \\
 \underline{\square \square} \\
 00
 \end{array}$$

5.18 55 काट्या 5 लोकांमध्ये समान वाटल्या गणित रूपात लिहा.

$$5 \overline{) 55}$$

अध्ययन कृती 58

5.19 36 काट्या 3 लोकांमध्ये समान वाटून दिल्या हे गणित रूपात दाखवा.

$$\begin{array}{r} 3 \overline{) 36} \end{array}$$

5.20 72 या संख्येला 4 समान भागांमध्ये विभागले आहे. रिकाम्या जागा भरा.

$$\begin{array}{r} 10+8 \\ 4 \overline{) 72} \\ - 40 \\ \hline 32 \\ 32 \\ \hline 00 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square+5+\square \\ 4 \overline{) 72} \\ - 40 \\ \hline \square \\ 20 \\ \hline 12 \\ \square \\ \hline 00 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10+2+\square \\ 4 \overline{) 72} \\ - 40 \\ \hline 32 \\ \square \\ \hline \square \\ \square \\ \hline 00 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10+7+\square \\ 4 \overline{) 72} \\ - 40 \\ \hline 32 \\ \square \\ \hline \square \\ \square \\ \hline 00 \end{array}$$

5.21 भागाकार करा.

$$6 \overline{) 72}$$

$$7 \overline{) 91}$$

$$8 \overline{) 96}$$

5.22 डब्यातील 45 फळे 5 लोकांमध्ये समान वाटल्यास प्रत्येकाला मिळणारी फळे किती ?

5.23 बॉक्समधील 54 पेन 6 लोकांमध्ये समान वाटून दिल्यास प्रत्येकाला मिळणारे पेन किती ?

अध्ययन कृती 59

5.24 मी आणि माझे अध्ययन (आत्ता पर्यंत केलेल्या अध्ययनाचे स्वअवलोकन)

- 1) 20 फळे 4 लोकांमध्ये समान विभागून दिल्यास प्रत्येकाला किती फळे मिळतील? _____
- 2) एका बाँक्समध्ये 64 बाँटल्स आहेत. त्यांचे समान 8 गट केल्यास प्रत्येक गटात असलेल्या बाँटलची संख्या _____
- 3) 42 पेन्सिल 7 लोकांमध्ये समान वाटून दिल्यास प्रत्येकाला मिळणार्या पेन्सिल _____
- 4) 108 चाँकलेट 12 लोक समान वाटून घेतात प्रत्येकाला मिळालेली चाकलेटची संख्या _____
- 5) एकाओळीमध्ये 150 कावळे बसले आहेत. त्यांचे 10 समान गट केल्यास प्रत्येक गटामध्ये असणार्-या कावळ्यांची संख्या _____
- 6) एका बुट्टीमध्ये 250 फळे आहेत. ती फळे प्रत्येकी 25 प्रमाणे किती लोकांना वाटता येतील ? _____
- 7) 9 ला 3 ने भाग द्या.
- 8) 5 ने 45 ला भाग द्या.

मौल्यमापणाच्या पायऱ्या (माझे अध्ययन कसे आहे.)

अध्ययन निष्पत्ती	पायरी - 1	पायरी - 2	पायरी - 3	पायरी - 4
नित्य जीवनात आलेल्या 2 - 3 अंकी संख्यांना 1 अंकी संख्येने भाग देतो..	1 अंकी संख्येला 1 अंकी संख्येने भाग देतो.	2 अंकी संख्येला 1 अंकी संख्येने भाग देतो.	3 अंकी संख्येला 1 अंकी संख्येने भाग देतो.	नित्यजीवनात येणाऱ्या 3 अंकी संख्येला 1 अंकी संख्येने भाग देतो.

माझ्या अध्ययनाबद्दल शिक्षकांचा अभिप्राय.

दिनांक -

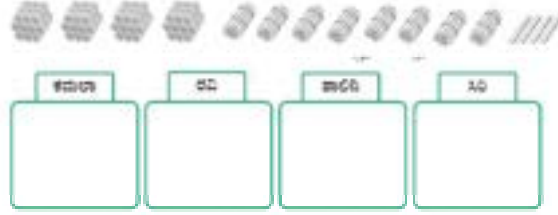
शिक्षकांचीसही

6) अध्ययन निष्पत्ती : भागाकार पध्दतीने दिलेल्या संख्येला दुसऱ्या संख्येने भागणे.

उपक्रम - 01

अध्ययन कृती 60

6.1 खाली दिलेल्या 484 काट्या कमल, रवि, शालीनी आणि श्री याना समान वाटा प्रत्येकाला मिळणाऱ्या काट्यांची संख्या लिहा.

484 काट्यांची गट विभागणी गणित रूपात लिहीली आहे लक्ष देऊन पहा.

$$\begin{array}{r}
 100 \\
 4 \overline{) 484} \\
 \underline{- 400} \\
 84
 \end{array}
 \rightarrow
 \begin{array}{r}
 100+20 \\
 4 \overline{) 484} \\
 \underline{- 400} \\
 84 \\
 \underline{- 80} \\
 04
 \end{array}
 \rightarrow
 \begin{array}{r}
 100+20+1 \\
 4 \overline{) 484} \\
 \underline{- 400} \\
 84 \\
 \underline{- 80} \\
 04 \\
 \underline{- 04} \\
 00
 \end{array}$$

6.2 लता आणि समीर आपल्याकडील 844 रू 4 लोकांना आपल्या पध्दतीने समान वाटून देतात. त्यांची विभागणी पध्दत लक्षात घ्या.

 $ \begin{array}{r} 100+100+10+1 \\ 4 \overline{) 844} \\ \underline{- 400} \\ 444 \\ \underline{- 400} \\ 044 \\ \underline{- 040} \\ 004 \\ \underline{- 004} \\ 000 \end{array} $	 $ \begin{array}{r} 200+10+1 \\ 4 \overline{) 844} \\ \underline{- 800} \\ 044 \\ \underline{- 040} \\ 004 \\ \underline{- 004} \\ 000 \end{array} $
<p>समीर प्रत्येकाला (100+100+10+1) 211 रूपया प्रमाणे विभागून देतो.</p>	<p>लता प्रत्येकाला (200+10+1) 211 रूपया पध्दतीने विभागून देते.</p>

अध्ययन कृती 61

उपक्रम 02

6.3 224 कांड्या 2 माणसाने विविध प्रकारे वाटलेले चिन्हाच्या स्वरुपात दाखविले आहे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भरा.

$\begin{array}{r} 100+10+10+2 \\ 2 \overline{) 244} \\ - \square\square\square \\ \hline 044 \\ - \square\square\square \\ \hline 024 \\ - \square\square\square \\ \hline 004 \\ - \square\square\square \\ \hline 000 \end{array}$	$\begin{array}{r} 100++20+1+1 \\ 2 \overline{) 244} \\ - \square\square\square \\ \hline 044 \\ - \square\square\square \\ \hline 004 \\ - \square\square\square \\ \hline 002 \\ - \square\square\square \\ \hline 000 \end{array}$	$\begin{array}{r} 100+20+2 \\ 2 \overline{) 244} \\ - \square\square\square \\ \hline 044 \\ - \square\square\square \\ \hline 004 \\ - \square\square\square \\ \hline 000 \end{array}$	$\begin{array}{r} 100+10+10+1+1 \\ 2 \overline{) 244} \\ - \square\square\square \\ \hline 044 \\ - \square\square\square \\ \hline 024 \\ - \square\square\square \\ \hline 004 \\ - \square\square\square \\ \hline 002 \\ - \square\square\square \\ \hline 000 \end{array}$
--	--	--	---

6.4 669 काड्या 3 माणसांना विविध प्रकारे वाटलेले चिन्हाच्या स्वरुपात दाखविले आहे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भरा

$\begin{array}{r} 200+20+3 \\ 3 \overline{) 669} \\ - \square\square\square \\ \hline 069 \\ - \square\square\square \\ \hline 009 \\ - \square\square\square \\ \hline 000 \end{array}$	$\begin{array}{r} 100+100+20+3 \\ 3 \overline{) 669} \\ - \square\square\square \\ \hline 369 \\ - \square\square\square \\ \hline 069 \\ - \square\square\square \\ \hline 009 \\ - \square\square\square \\ \hline 000 \end{array}$	$\begin{array}{r} 200+10+10+2+1 \\ 3 \overline{) 669} \\ - \square\square\square \\ \hline 069 \\ - \square\square\square \\ \hline 039 \\ - \square\square\square \\ \hline 009 \\ - \square\square\square \\ \hline 003 \\ - \square\square\square \\ \hline 000 \end{array}$	$\begin{array}{r} 200+10+10+3 \\ 3 \overline{) 669} \\ - \square\square\square \\ \hline 069 \\ - \square\square\square \\ \hline 039 \\ - \square\square\square \\ \hline 009 \\ - \square\square\square \\ \hline 000 \end{array}$
--	---	---	--

6.5 खाली दिलेल्या भागाकार करण्याच्या पध्दतीचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भरा

$\begin{array}{r} 100+100+6 \\ 4 \overline{) 924} \\ - \square\square\square \\ \hline 524 \\ - \square\square\square \\ \hline 24 \\ - \square\square\square \\ \hline 00 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square + 6 \\ 4 \overline{) 924} \\ - 800 \\ \hline 24 \\ - \square\square\square \\ \hline 00 \end{array}$
---	--

अध्ययन कृती 62

6.6 खाली दिलेल्या भागाकार करण्याच्या पध्दतीचे निरीक्षण करुन रिकाम्या जागा भरा

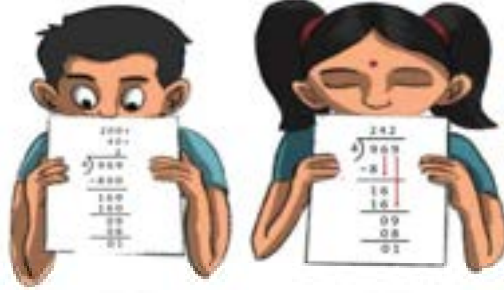
$$\begin{array}{r} \square + 100 + 50 + \square \\ 3 \overline{) 753} \\ \underline{\square} \\ 453 \\ \underline{\square} \\ 153 \\ \underline{\square} \\ 03 \\ \underline{03} \\ 00 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square + \square + \square \\ 4 \overline{) 924} \\ \underline{600} \\ 153 \\ \underline{\square} \\ 03 \\ \underline{03} \\ 00 \end{array}$$

6.7 खाली दिलेली भागाकारची उदाहरणे सोडवा

$6 \overline{) 744}$	$5 \overline{) 605}$	$7 \overline{) 854}$	$6 \overline{) 824}$
$3 \overline{) 558}$	$4 \overline{) 680}$	$3 \overline{) 297}$	$5 \overline{) 445}$
$9 \overline{) 504}$	$9 \overline{) 504}$	$5 \overline{) 590}$	$7 \overline{) 539}$

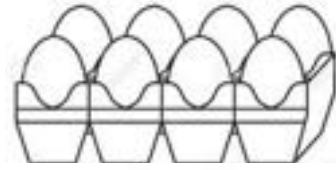
- 6.8 रंजीत व प्रिया 969 भागीले 4 हे खालील प्रमाणे सोडविले आहेत भागाकारच्या पद्धतीचे शिक्षकांच्याबरोबर चर्चाकरा

- 6.9 255 विद्यार्थी सहलीला चालले आहेत ते एकाच प्रकारच्या बसने प्रवास करणार आहेत. तर प्रत्येक बसमध्ये असलेल्या विद्यार्थींची संख्या किती ?

- 6.10 नागण्णाच्या कोंबड्यांच्या फर्म मध्ये 680 अंडी. आहेत ते अंडी दुकानात देण्यासाठी त्यांनी काही ट्रे मागविले. प्रत्येक ट्रे मध्ये फक्त 8 अंडी ठेवता येतात. तर नागण्ण जवळ असलेल्या सर्व अंड्यांना ट्रे मध्ये ठेवल्यास किती ट्रे लागतील ?

- 6.11 कुमारजवळ 840 आंबे आहेत. हे आंबे बाजारात पाठविण्यासाठी 60 पेटया आणतो. परंतू प्रत्येक पेटीमध्ये 12 आंबे मात्र ठेवू शकतो. तर कुमार जवळ असलेल्या पेटयामध्ये सर्व आंबे ठेवू शकतो का? विवरण करा

6.12 मी आणि माझा अभ्यास (तुम्हीशिक लेल्याचे स्ववलोकन करून घ्या.)

1) भागाकार करा.

2) 250 (

4) 844 (

7) 936 (

5) 598 (

2) एक वर्गात 108 विद्यार्थी आहेत. एका बाकावर 4 विद्यार्थी प्रमाणे बसविल्यास किती बाक लागतील?

मुल्यमापनाचे स्तर (माझाअभ्यासकसाआहे ✓खुणेनेदर्शविणे)

अध्ययन निष्पत्ती	स्तर. 1	स्तर. 2	स्तर. 3	स्तर. 4
प्रमाणित क्रमवार पध्दतीने दिलेल्या संख्यांना आणखी एका संख्येने भागाकार करणे	प्रमाणित भागाकार पध्दत समजले	प्रमाणित क्रमवार पध्दतीने भागाकार संख्येत मांडू शकतो	प्रमाणित क्रमवार पध्दतीने भागाकार चिन्हत मांडू शकतो	दैनंदिन जीवनात प्रमाणित क्रमवार पध्दतीने भागाकार चा उपयोग करू शकतो.

माझ्या अध्ययना बद्दल शिक्षकांचा अभिप्राय

दिनांक

शिक्षकांची. सही.

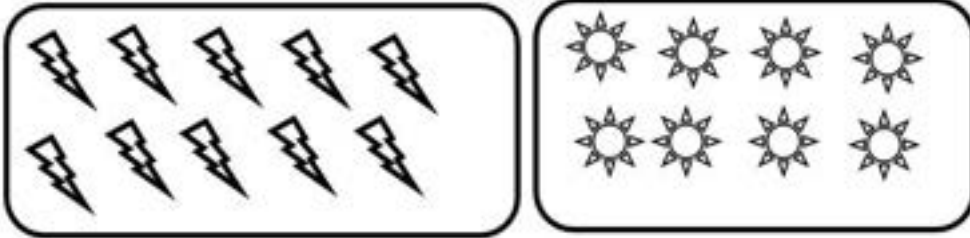
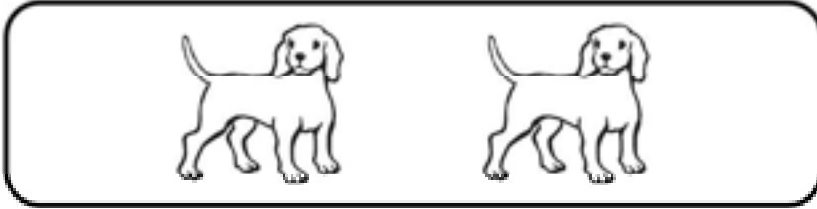
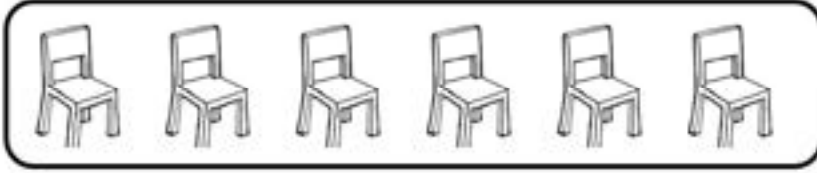
7) अध्ययन निष्पत्ती. अपूर्णाक ($\frac{2}{3}$, $\frac{4}{5}$, $\frac{1}{7}$, $\frac{3}{4}$ इत्यादी)

हे दिलेल्या चित्रा मध्ये आणि संग्रहित केलेल्या वस्तू ओळखून चिन्हाचा वापर करून दर्शविणे.)

उपक्रम. 01

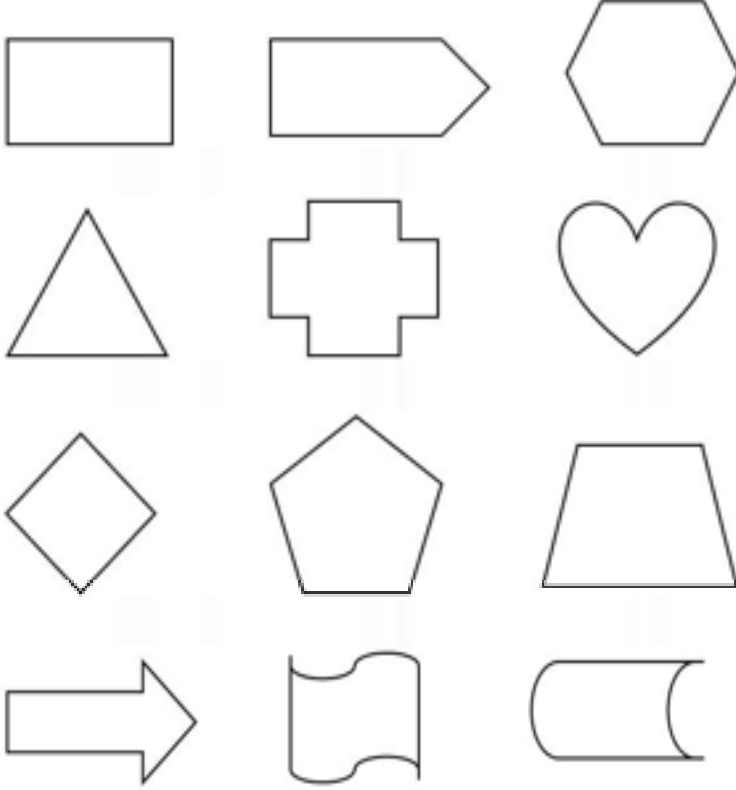
अध्ययन कृती 64

7.1 खाली दिलेल्या आकृतीमध्ये उदाहरणे प्रमाणे आकृतीमध्ये अर्धा भागाला रंग भरा

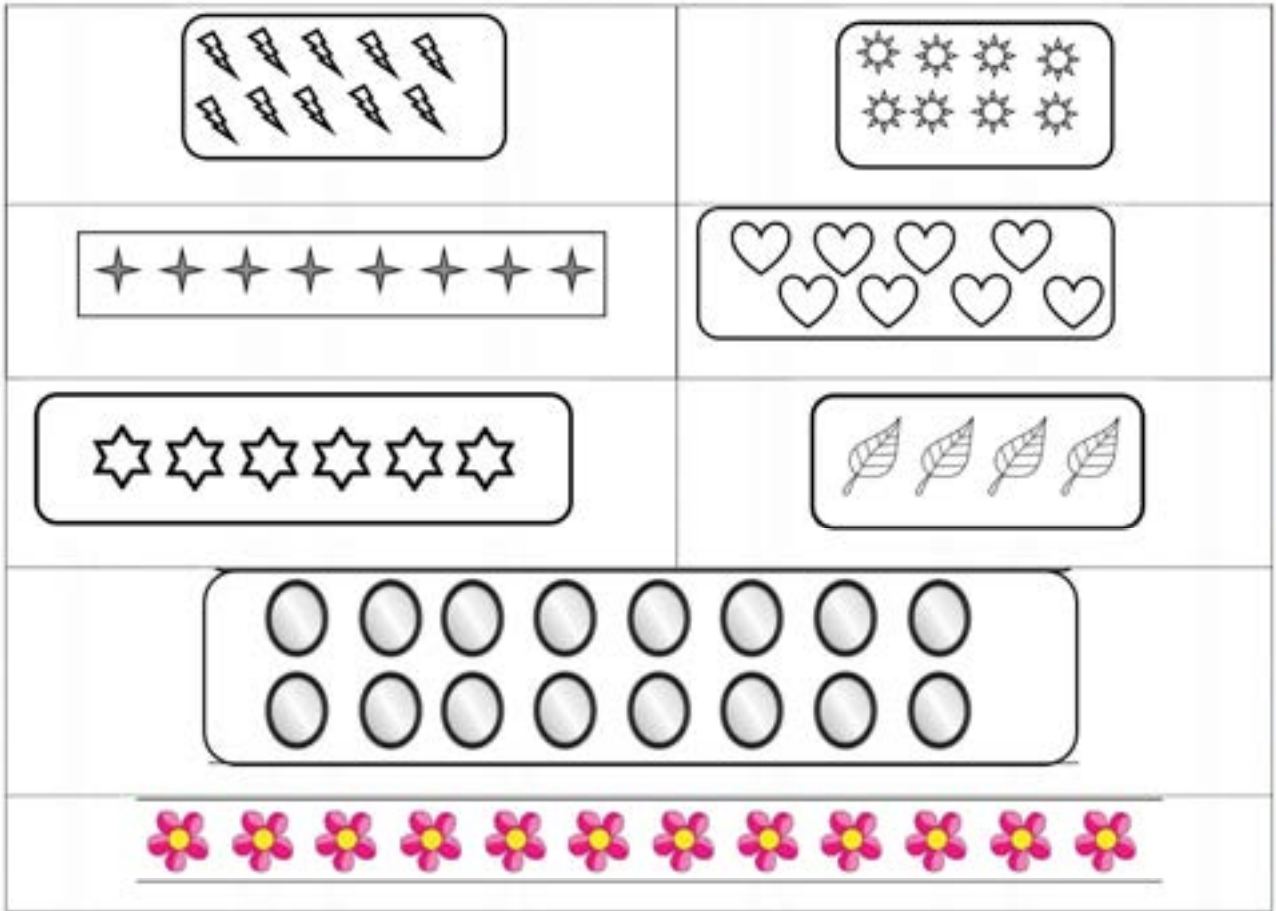
अध्ययन कृती 65

7.2 ली दिलेल्या आकृतीमध्ये अर्धाभाग करून कोणत्यातरी एका भागाला रंग भरा किंवा रेखांकित करा.

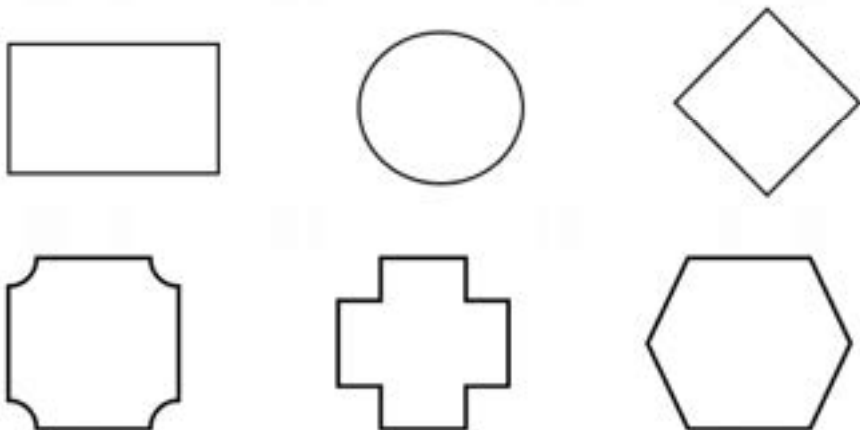

7.3 खाली दिलेल्या वस्तूंच्या गटाच्या अर्धामधील अर्ध. ($\frac{1}{4}$ भाग). चित्राना उदाहरणाप्रमाणे वर्तुळ करा.

उदा. एकूण पानांची संख्या 4	
त्यातील 2 पाने एकूण पानातील अर्धी फूले आहेत	
एकूण पानाच्या एकूण पानातील अर्ध्यातील अर्धी फूले आहेत	

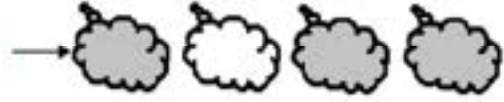

7.4 खाली दिलेल्या प्रत्येक चित्रांमध्ये चार समान भाग करून अर्धामध्ये अर्धा ($\frac{1}{4}$ भाग). भागाला रंग भरा किंवा रेखांकित करा.

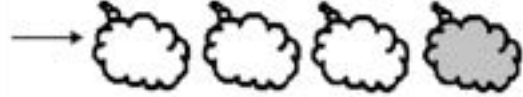

7.5 खाली दिलेल्या चित्रांना तीन चतुर्थांश भाग ($\frac{3}{4}$ भाग) दिलेल्या उदाहरणाप्रमाणे रंग भरा किंवा रेखांकित करा.

चित्रांमधील अर्धे चित्रे

$\frac{1}{4}$ चित्र अर्धे चित्रे

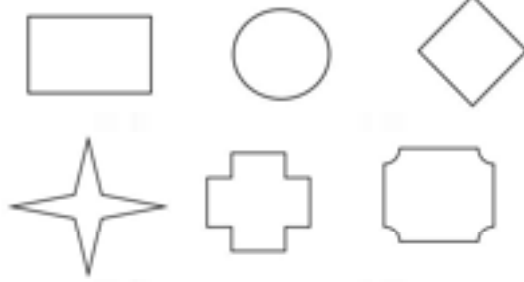

$\frac{3}{4}$ चित्रांमधील अर्धे चित्रे

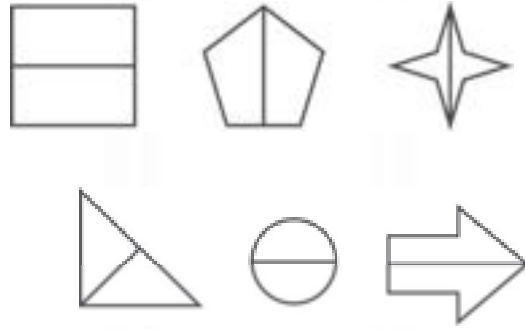

अध्यन कृती 67

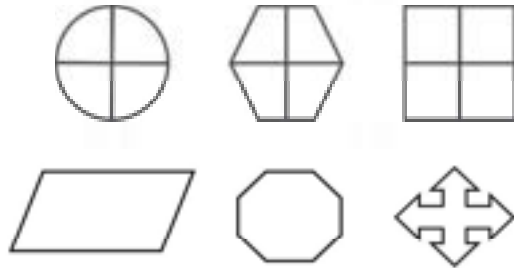
7.6 खाली दिलेल्या चित्राना तीन चतुर्थांश ($3/4$ भाग) दिलेल्या उदाहरणाप्रमाणे रंग भरा किंवा रेखांकित करा

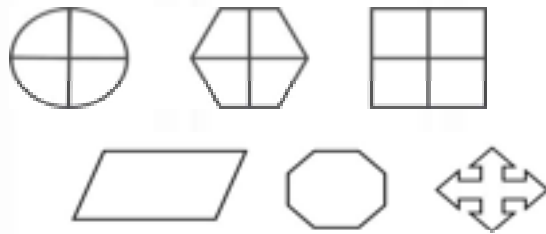
7.7. खालील चित्राचा अर्धा ($1/2$) भागाला रंग भरा किंवा रेखांकित करा.

7.8. खालील चित्रामध्ये एक चतुर्थांश ($1/4$) भागाला रंग भरा किंवा रेखांकित करा.

7.9. खाली दिलेल्या चित्रांमध्ये तीन चतुर्थांश ($3/4$) भागाला रंग भरा किंवा रेखांकित करा.

7.10. खाली दिलेल्या कोष्टकामध्ये अर्धा ($1/2$) एक चतुर्थांश ($1/4$) आणि तीन चतुर्थांश ($3/4$) कसे वाचावे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भरा

अपूर्णांक	वाचण्याचा क्रम	एकुण भाग (छेद)	रंग भरलेला भाग (अंश)
$\frac{1}{2}$	एक व्दितीशां	2	
$\frac{1}{4}$			1
$\frac{3}{4}$			

$1/2$, $1/4$ आणि $3/4$ हे सर्व एका वस्तूचे अथवा समुहाचा एक भाग दर्शवितात अशा संख्यांना अपूर्णांक म्हणतात

7.11 खाली दिलेल्या सूचना प्रमाणे चित्राना रंग भरा किंवा रेखांकित करा

चित्र	अर्धाभाग. ($1/2$)	एकचतुर्थांश ($1/4$)	तीनचतुर्थांश ($\frac{3}{4}$)

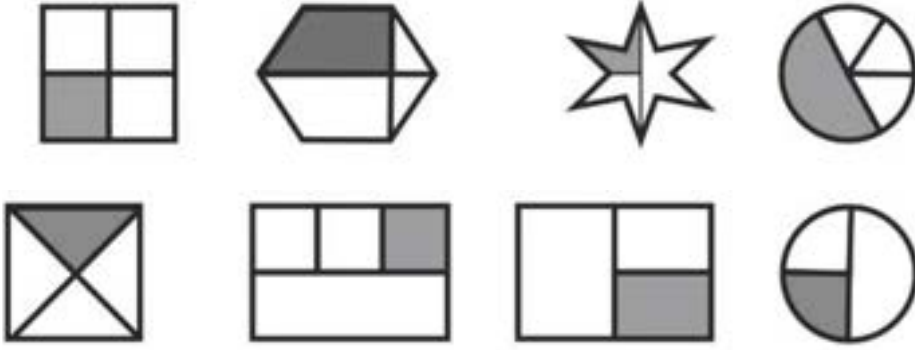
7.12 खालील कोष्टकात दिलेल्या चित्राना अर्धा ($\frac{1}{2}$) एक चतुर्थाश ($\frac{1}{4}$) तीन चतुर्थाश ($\frac{3}{4}$) दर्शवून पूर्ण करा.

चित्र	अर्धा ($\frac{1}{2}$)	एक चतुर्थाश ($\frac{1}{4}$)	तीन चतुर्थाश ($\frac{3}{4}$)

अध्ययन कृती 69

उपक्रम 03

7.13 खाली दिलेल्या आकृतीमध्ये $1/4$ रंग भरलेले चित्र ओळखा आणि बरोबर असलेल्या चित्राना टिक करा (✓) नसल्यास (×) करा.

7.14 खाली दिलेल्या कोष्टकामध्ये एकूण भाग, रंग भरलेले भाग दर्शवा.

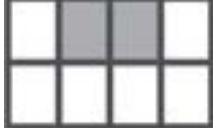

अपूर्णांक	अपूर्णांकाचे स्वरूप आकृतीने दर्शवा. (आकृती अथवा वस्तूचे समुह, एकूण वस्तू अपूर्णाकाच्या योग्य समुहाला वर्तुळ घाला.) सोडवा.		
उदा.: $\frac{1}{2}$			
$\frac{1}{4}$			
$\frac{3}{4}$			
$\frac{1}{2}$			

7.15 खाली दिलेल्या कोष्टकात दिलेल्या सुचने नुसार रिकाम्या जागा भरा

चित्र	समान भागाची एकुण. संख्या	संग्रहाचे समान भाग चित्राने दर्शविणे	एकुण समान भाग	
	2		3	
			4	
			6	
			2	
			5	
			4	
			3	

अध्ययन कृती 71

7.16 खाली दिलेल्या कोष्टकात आकृतीचे एकुण भाग आणि रंग भरलेल्या भागाची संख्या लिहा.

आकृती	एकुण समान भाग	रंगभरलेले भाग	आकृती	एकुण समानभाग	रंगभरलेले भाग
					
					
					
					
					
					
					

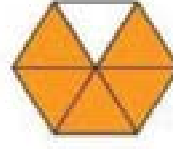
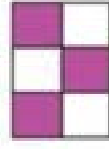
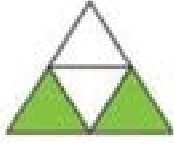
अध्ययन कृती 72

7.17 खाली दिलेल्या कोष्टकामध्ये एकूण भाग आणि रंग भरलेले भाग दर्शवा.

आकृती	एकूण भाग	रंगभरलेले भाग	किती मध्ये किती	अक्षरामध्ये वाचणे
	3	2	तीन मध्ये दोन $\frac{2}{3}$	दोन तृतीयांश
				
				
				
				
				

अध्ययन कृती 73

7.18 खाली दिलेल्या आकृतीमध्ये रंग भरलेले भाग अपूर्णाकात लिहा.

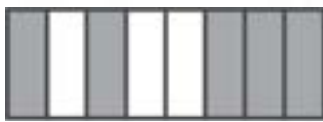

अध्ययन कृती 74

7.19 खाली दिलेल्या आकृतीमध्ये रंग न भरलेला भाग अपूर्णाकात लिहा.

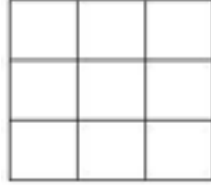

अध्ययन कृती 74

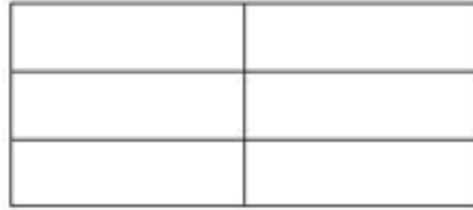
7.20 दिलेल्या अपूर्णाक प्रमाणे आकृती मध्ये रंग भरा

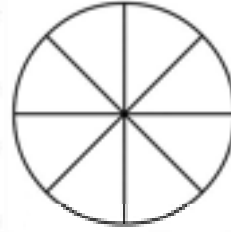
$$\frac{4}{9}$$

$$\frac{3}{5}$$

$$\frac{5}{6}$$

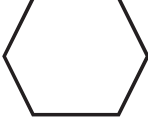
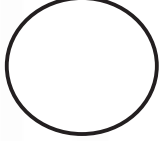

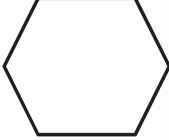
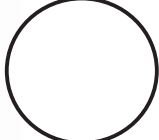

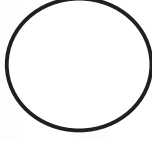

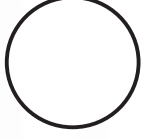
$$\frac{8}{8}$$

7.21. खाली दिलेल्या अपूर्णाका प्रमाणे आकृती मध्ये रंग भरा

अपूर्णाक	आकृती. 1	आकृती. 2
$\frac{2}{3}$		
$\frac{3}{7}$		
$\frac{4}{5}$		
$\frac{2}{7}$		

अध्ययन कृती 74

7.22. खाली दिलेले अपूर्णाक चित्रांत दर्शवा .

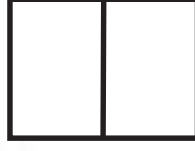
$\frac{1}{6}$			
$\frac{2}{3}$			
$\frac{5}{6}$			
$\frac{3}{4}$			

7.23 खाली दिलेल्या दराची. यादी पाहून प्रश्नांची उत्तरे सांगा.

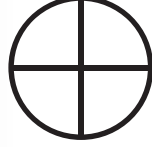
1/2 किलो. टोमॅटोची किंमत _____	भाज्या. _____ दर (1 किलोला)
1/4 किलो मिरचीची किंमत _____	टोमॅटो. _____ 20 रूपये
3/4 किलो टोमॅटोची किंमत _____	कांदा. _____ 30 रूपये
1. 1/2 किलो कांद्याची किंमत _____	गाजर _____ 26रूपये
1/4 किलो टोमॅटोची किंमत _____	मिरची _____ 44रूपये
3/4 किलो नवलकोलची किंमत _____	नवलकोंब _____ 16रूपये
1/2. किलो नवलकोलची किंमत _____	

7.24 मी आणि माझा अभ्यास (आता पर्यंत जे शिकलेले आहे त्याचे स्वअवलोकन करून घेतो.)

- खालील चित्रामध्ये अर्धा भागाला रंग भरा.

- खालील चित्रामध्ये एक चतुर्थांश भाग भरा.

- खालील चित्रामध्ये तीन चतुर्थांश भाग रंग भरा

मुल्यमापनातील पायऱ्या स्तर. (माझा अभ्यास कसा आहे. ? ✓ खुण घालीन.)

अध्ययन निष्पत्ती	पायरी -1	पायरी -2	पायरी -3	पायरी _4
अपूर्णांक ($2/3, 4/5, 1/7, 3/4$ इत्यादी) हे दिलेल्या चित्रांमध्ये आणि संग्रहीत केलेल्या वस्तूंमध्ये दर्शवून चिन्हात दाखवू शकतो.	संग्रहीत वस्तूंमध्ये, आकृतीमध्ये अर्धाभाग दर्शवून रंग भरू शकतो	संग्रहीत वस्तूंमध्ये एक चतुर्थांश ,तीन चतुर्थांश भागांना ओळखून रंग भरू शकतो .	विविध पध्दतीने संग्रहीत वस्तूंमध्ये आकृतीमध्ये एक चतुर्थांश, एक दुतीवशं, तीन चतुर्थांश भाग ओळखून रंग भरू शकतो	दैनंदिन जीवनात अर्धा, एक चतुर्थांश, तीन चतुर्थांश भागाचा उपयोग करून समस्या सोडविन.

मुल्यमापनातील पायऱ्या स्तर. (माझा अभ्यास कसा आहे. ? ✓ खुण घालीन.)

माझ्या अध्ययाना बद्दल शिक्षकांचा अभिप्राय

दिनांक

शिक्षकांची. सही.